

Handläggare:

Ulrika Engström, 508 09 077

Stefan Larsson Lindmark, 508 09 310

Årsredovisning 2008

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	2
1. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg och växande stad för boende, företagande och besök	3
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad.....	3
1.2 Jobb istället för bidrag.....	4
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	7
1.4 Stockholmare ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv.....	10
1.5 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad	11
2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras	14
2.1 Stockholmare ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	14
2.2 Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö.....	16
2.3 Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka - trygghet, värdighet och valfrihet ska prägla hela omsorgen	20
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	28
3. Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva	31
3.1 Budgeten ska vara i balans	31
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	46
Synpunkter och klagomål.....	48
Övrigt.....	49
Bilagor	53

Sammanfattande analys

Stadsdelsnämnden bidrar i hög grad till måluppfyllelsen av kommunfullmäktiges två inriktningsmål "Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök" och "Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras". Nämnden bidrar till de mål som kommunfullmäktige fastställt för respektive verksamhetsområde kopplade till ovanstående inriktningsmål. Merparten av tillhörande nämndmål är uppfyllda under året.

Bidraget till uppfyllelse av inriktningsmålet att "Staden verksamheter ska vara kostnadseffektiva" är otillräckligt. Nämnden uppfyller inte målet om en budget i balans eftersom nämnden redovisar underskott om 10,3 mnkr före och 9,7 mnkr efter resultatdispositioner. Underskottet motsvarar 1,2 % av nettobudgeten efter resultatöverföringar. De största underskotten återfinns inom omsorg om personer med funktionsnedsättning med 11,8 mnkr och inom äldreomsorg med 9,3 mnkr. Under året har ett arbete genomförts för att minska kostnaderna för lokaler och administration vilket kommer att sänka kostnaderna under 2009 och 2010.

Stadsdelsnämnden uppfyller KF:s mål "Stadens ska vara en attraktiv arbetsgivare" bl.a. genom goda resultat i Nöjd-Medarbetar-Index och ett stort utbud av kompetensutvecklingsinsatser för medarbetare och chefer. Förvaltningen har under året sänkt sjukfrånvaron till 8,7 % men når inte fullt ut stadens mål på 8 %.

Valfriheten för medborgarna har ökat genom konkurrensutsättning då nya aktörer inom bl.a. vård- och omsorgsboenden och hemtjänst etablerat sig. Utbudet av verksamheter och aktiviteter har ökat genom samarbete med det lokala föreningslivet, frivilligorganisationer och andra aktörer. Dialogen med medborgarna och informationen till allmänheten har utvecklats bl.a. genom införandet av e-tjänster och uppbyggnaden av stadens nya hemsida.

Städningen av parker har förbättrats och flera upprustningar är genomförda för att skapa en attraktiv stadsmiljö. Förebyggande arbete och tidiga insatser genom samarbete mellan fältverksamhet, socialtjänst, skolor, polis och föräldrar har bidragit till en trygg stad.

Tjugofyra av nämndens mål är uppfyllda under året, tre är delvis uppfyllda och ett är inte uppfyllt. Målen nås helt för fyrtiofyra av indikatorerna, delvis för tio av dem och för nio av indikatorerna nås ej årsmålen. Tjugo av årets aktiviteter är genomförda och en är inte genomförd.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s INRIKTNINGSMÅL 1:

1. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg och växande stad för boende, företagande och besök

Stadsdelsnämnden uppfyller KF:s inriktningsmål i hög grad genom det arbete och de resultat som nås gällande en attraktiv och trygg stadsmiljö, ett rikt kulturutbud, en företagsvänlig stad, ett minskat försörjningsstöd och en hållbar livsmiljö.

Parkmiljön håller en god kvalitet och resultatet av upphandlingen av parkdriftentreprenad blev ett lägre pris trots att högre kvalitetskrav ställdes. Planer för investeringar och underhållsåtgärder i parker har tagits fram, parkerna har blivit mer mångfunktionella och renhållningen i parkerna har förbättrats. I samverkan med andra berörda förvaltningar har parkmiljögruppen arbetat för att effektivisera planprocessen genom att i ett tidigt skede delta i analys och planering av framtida behov av samhällsservice. Inom miljöområdet har ett antal utbildnings- och informationsinsatser genomförts.

Fält- och fritidsverksamheten ger ungdomar i stadsdelen meningsfulla fritidsaktiviteter. Resultatet från den trygghetsundersökning som genomförts bland ungdomar i åldrarna 12-17 år, visar att ungdomar på Norrmalm i stort känner sig trygga. Resultatet för Norrmalm överensstämmer med stadens trygghetsundersökning för vuxna över 18 år.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad

● Uppfylls helt

Stadsdelsnämnden har bidragit till målet genom upphandling och konkurrensutsättning av verksamhet. Nämndens årsmål för indikatorerna tillhörande verksamhetsmålet är uppfyllda. Andelen upphandlad verksamhet uppgick till 33,4 procent vid årets slut vilket överstiger nämndens årsmål om 26 procent. Antal anställda till avknoppad verksamhet 2008 uppgick till 36. Ytterligare ett hundratal medarbetare har följt med till ny arbetsgivare vid andra verksamhetsövergångar.

Förvaltningen har gett stöd till enheter som visat intresse för att avknoppa verksamhet vilket beskrivs i avsnittet "Avknoppning". Arbetet enligt aktivitetsplanen redovisas i avsnittet "Upphandling och konkurrensutsättning".

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel upphandlad verksamhet i konkurrens	33,4 %	26 %	Öka	Årsredovisning 2008
 Antal anställda till avknoppade verksamheter	36 st	40 st	Öka	Årsredovisning 2008

NÄMNDMÅL:

Fler aktörer ska få möjlighet att bedriva verksamhet inom stadsdelen.

 Uppfylls helt

Arbetet enligt nämndens aktivitetsplan har fortgått enligt planering. Företag och anställda har getts möjlighet att delta i upphandlingen vid konkurrensutsättning av verksamhet. Centrala upphandlingar av vård- och omsorgsboenden samt hemtjänst har genomförts. Upphandlingarna har lett till att tre för stadsdelen nya företag driver verksamheterna vid Vasens respektive Sabbatsbergsbyns vård- och omsorgsboenden samt Johannes hemtjänst. Företagen som vann upphandlingen och driver verksamheten vid Sabbatsbergsbyn och Johannes hemtjänst ägs av före detta medarbetare som knoppat av och bildat egna företag. Vid upphandling av parkdriftentreprenad samt årsentreprenörer för parkinvesteringar och underhållsåtgärder har förfrågningsunderlagen utformats så att nya och fler aktörer har kommit in i stadsdelens verksamhetsområde. Arbetet enligt aktivitetsplanen redovisas i avsnittet "Upphandling och konkurrensutsättning".

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.2 Jobb istället för bidrag

 Uppfylls delvis

Nämndmålen som rör verksamhetsområdena arbetsmarknadsåtgärder och flyktingmottagande uppfylls i stort. Kostnaderna för det ekonomiska biståndet samt antalet vuxna bidragstagare och personer som är långvarigt biståndsberoende överskrider dock årsmålen. Sammantaget har dock stadsdelsnämnden bidragit till måluppfyllelsen av kommunfullmäktiges inriktningsmål.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	0 %	50 %	50 %	Årsredovisning 2008
Andel flyktingar som är självförsörjande efter introduktion exkl. flyktingar som flyttat till annan kommun				

Kommentar: Ingen av försörjningsstödsenhetens flyktingar har avslutat introduktionen under året. Däremot har de flyttat till annan kommun.

Antal vuxna bidragstagare i staden med ekonomiskt bistånd	225 st	180 st	11 700 st	Årsredovisning 2008
Stadens kostnader för ekonomiskt bistånd	16 970 tkr	13 500 tkr	Minska	Årsredovisning 2008
Andelen flyktingar som har gällande individuella introduktionsplaner	100 %	100 %	100 %	Årsredovisning 2008
Antal personer som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd	114 st	53 st	Minska	Årsredovisning 2008

Kommentar: Antalet personer med ekonomiskt bistånd längre än 12 månader har ökat. De flesta ärenden har tagit längre tid än brukligt att få ut till egen försörjning. Detta med anledning av att handläggarna har haft fler ärenden än tidigare, Jobbtorgen kom inte igång som tänkt och att försäkringskassan har haft svårigheter att fatta beslut inom rimlig tid.

Antal barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd	61 st	48 st	minska	Årsredovisning 2008
---	-------	-------	--------	------------------------

Kommentar: Antalet nya klienter med barn i hushåll har varit större än beräknat och färre har slutat vara beroende av försörjningsstöd än ökningen.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Genomföra projektet Jobbtorg	2008-01-01	2008-12-31	

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Alla flyktingar ska ha aktivitetsplan inom fem dagar	2008-01-01	2008-12-31	
☒ Samtliga personer med ekonomiskt bistånd på grund av arbetsbrist hänvisas till något av stadens jobbtorg för snabb insats och jobbgaranti	2008-01-01	2008-12-31	
☒ Utarbета rutiner för att stävja felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd	2008-01-01	2010-12-31	
Kommentar: Ansvar för genomförandet av detta ligger inte på sdf, utöver att följa upp att den enskilda klienten fått rätt insats.			
☒ Jobbtorgen ska utarbета lokala samverkansöverenskommelser med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan m.fl.	2008-01-01	2008-12-31	
☒ Vuxna arbetsföra flyktingar hänvisas till de stadsgemensamma jobbtorgen där de ska ha insats, aktivitetsplan, praktik eller arbete inom fem dagar (Vision 2030)	2008-01-01	2008-12-31	
☒ Stadsdelsnämnderna ansvarar för att nyanlända flyktingar har en gällande individuell introduktionsplan	2008-01-01	2008-12-31	
☒ Stadsdelsnämnderna ska minska behovet av och förkorta tiden för bidrag genom individuella lösningar och tidiga insatser	2008-01-01	2010-12-31	
☒ Jobbtorgen ska ge personer med ekonomiskt bistånd arbetsförberedande aktivitetsplan/insats/arbete inom fem dagar	2008-01-01	2008-12-31	
Kommentar: Ansvar för genomförandet av detta ligger inte på sdf, utöver att följa upp att den enskilda klienten fått rätt insats.			
☒ Jobbtorgen ska ge vuxna arbetsföra flyktingar arbetsförberedande aktivitetsplan/insats/arbete inom fem dagar	2008-01-01	2008-12-31	

NÄMNDMÅL:

Antal hushåll beroende av försörjningsstöd ska minska.

● Uppfylls helt

Försörjningsstödet för Norrmalm, Kungsholmen och Östermalm samordnas av Östermalms stadsdelsförvaltning. Antalet bidragshushåll inom Norrmalm och Kungsholmen har minskat jämfört med 2007, Östermalm visar på en ökning av antalet bidragshushåll. Antalet vuxna bidragstagare inom Norrmalm har minskat från 239 personer i januari 2008 till 206 personer i december 2008.

NÄMNDMÅL:

Bidragstiden för försörjningsstöd ska förkortas.

◆ Uppfylls delvis

Målet har inte uppfyllts helt då inflödet av nya klienter har varit större än förväntat. Trots det ökade antalet ärenden har den genomsnittliga handläggningstiden på 4,5 månader inte ökat. Bidragstiden har påverkats av att Jobbtorgen inte kunde komma igång i den omfattning som var tänkt, försäkringskassans långa handläggningstider och lågkonjunktur.

NÄMNDMÅL:

Alla nyanlända flyktingar ska ha en individuell introduktionsplan.

● Uppfylls helt

Alla flyktingar har individuella introduktionsplaner.

NÄMNDMÅL:

100% av flyktingarna ska vara självförsörjande efter introduktion.

● Uppfylls helt

Ingen flykting är beroende av försörjningsstöd efter introduktionstidens slut.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas

◆ Uppfylls delvis

Stadsdelsnämnden bidrar på flera sätt till måluppfyllelsen av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Nämndens årsmål för indikatorerna kopplade till verksamhetsområdet uppfylls dock inte fullt ut när det gäller ekologiska livsmedel och andel miljöbilar. Nämnden har i hög grad bidragit till att stadsmiljön värnas och utvecklas på ett hållbart sätt bl.a. genom högre kvalitetskrav vid upphandlingar, ökad medborgardialog och genom samverkan med ansvariga förvaltningar i angelägna stadsmiljöfrågor.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	--------	-------------	--------

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade ♦ fordon exkl. utrycknings- och specialfordon	75 %	80 %	öka	Nov 2008
Kommentar: Samtliga tre leasade personbilar är miljöbilar. Årsmålet nås ej fullständigt eftersom en dieseldriven minibuss som sparsamt används inom socialpsykiatri inräknats.				
Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, ● däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår	100 %	100 %	öka	Årsredovisning 2008
Kommentar: Någon egen upphandling har inte gjorts av i indikatorn berörda varor och tjänster. Indikatorn uppfylls i övrigt genom krav på leverantörer och entreprenörer i ramavtal efter centrala upphandlingar genomförda av serviceförvaltningen.				
Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i ♦ kronor av totala värdet av inköpta livsmedel	11 %	15 %	öka	Årsredovisning 2008
Kommentar: Inom förskoleverksamheten uppnås målet om 15 %. Inom övriga verksamheter har det p.g.a. höga kostnader och begränsad tillgång på vissa ekologiska basvaror inte varit möjligt med högre måluppfyllelse. Mot bakgrund av kostenhetens underskott har inte målet om att öka andelen ekologiska livsmedel prioriterats inom enheten.				
Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna ● och leasade etanol- och fordonsgasfordon	64 %	55 %	öka	Årsredovisning 2008
Andel av verksamheter som har ett systematiskt ● arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100	100 %	100 %	Årsredovisning 2008
● Elförbrukning (alla nämnder)	4 959 000 kWh	5 600 000 kWh	minska	Årsredovisning 2008

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	--------	-------------	--------

Kommentar: Eftersom indikatorn saknar en angiven omräkningsfaktor har förvaltningen utgått från stadens centrala avtal för elleveranser år 2008, dvs. ett snittpris motsvarande 97,84 öre/kWh (72,84 öre/kWh plus ett snitt för nätavgift om 25,0 öre/kWh).

Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar, papper och matavfall (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %	Årsredovisning 2008
--	-------	-------	-------	---------------------

Kommentar: Verksamhet definieras som enhet inklusive administrativa enheter. Samtliga enheter sorterar ut förpackningar och papper. Ett fåtal sorterar ut matavfall. Förskoleenheterna har fått information om möjligheten att sortera ut matavfall.

NÄMNDMÅL:

Förvaltningens verksamheter ska bidra till en hållbar livsmiljö.

● Uppfylls helt

Stadsdelsnämnden har bidragit till en hållbar livsmiljö genom att i sina egna verksamheter leasa miljöbilar, tanka förnyelsebara drivmedel, öka andelen ekologiska livsmedel, ställa miljökrav vid inköp och upphandling, minska elförbrukningen och användningen av kontors- och engångsmaterial, källsortera avfall samt verka för god ventilation och inomhusmiljö. Årsmålen för indikatorerna uppnås i huvudsak.

Inom miljöområdet har ett antal utbildningsinsatser genomförts bl.a. miljöutbildning för miljöombud, Grön Flaggutbildning för förskolor och Upptäck Naturen-utbildning för förskole- och parklekspersonal. Arbetet med utsortering av matavfall på förskolor har startats genom information och stöd från Trafikkontoret.

NÄMNDMÅL:

Stadsmiljön ska värnas och utvecklas på ett hållbart sätt.

● Uppfylls helt

Där nämnden varit remissinstans har förvaltningen deltagit i samråd med inriktningen att öka medborgardialogen och samverkan med ansvariga förvaltningar i angelägna stadsmiljöfrågor. En viktig del i arbetet har varit att i ett tidigt skede i planeringen bevaka att behovet av förskolor och specialbostäder tillgodosetts. Samtidigt har tillgänglighetsanpassningen av den yttre miljön i både nya och gamla bostadsområden följts.

Förvaltningen har samverkat med berörda förvaltningar, medborgare och företrädare för olika organisationer och grupper när det gäller utveckling av parker, naturområden och övrig stadsmiljöverksamhet. Arbetet har särskilt

följts för planeringen kring Odenplan och den kommande Citybanan, det nya stadsbiblioteket, Sabbatsbergsområdet, Bellevueparken tillsammans med Norra länken samt stadsutvecklingsområdet Norra Station. Ett flertal ärenden som rör stadsutvecklingsområdet Norra Station har behandlats i stadsdelsnämnden.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

I.4 Stockholmarna ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv

● Uppfylls helt

Stadsdelsnämnden bidrar i hög grad till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Detta sker genom insatser för utemiljön och parkerna utvecklas för att fylla fler funktioner och utgöra mötesplatser för såväl kulturaktiviteter, idrottsliv och rekreation. Inom nämndens verksamheter erbjuds unga och äldre samt funktionsnedsatta kulturaktiviteter, t.ex. inom äldreboenden, på förskolor och under fritiden. Förskolorna och fritidsverksamheten har under året genomfört ett stort antal kulturaktiviteter i samarbete med bl.a. stadsbiblioteket och olika teatrar. I början av sommaren genomfördes en familjedag i Vasaparken med olika kulturaktiviteter.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Stadsdelsnämnderna ska tillgängliggöra kulturaktiviteter för barn i förskoleåldern	2008-01-01	2008-12-31	

NÄMNDMÅL:

Parkerna ska användas för lek, spel och vila.

● Uppfylls helt

Parkernas kulturhistoriska värden har bevarats och förstärkts samt anpassats till nutid och utvecklats för fler funktioner. Utveckling av parker och grönområden har skett genom att förbättra och utveckla lekplatser, utveckla ytor för spontanidrott, skapa mer blomsterprakt och fler mötesplatser i parkerna. Planeringen har skett i samråd med medborgarna genom enkäter och parksamråd. Utredning och placering av ett eventuellt nytt strandbad har påbörjats under året.

NÄMNDMÅL:

Kulturaktiviteter ska erbjudas barn, ungdomar, vuxna och äldre inom våra verksamheter.

● Uppfylls helt

På nationaldagen den 6 juni genomfördes en välbesökt familjedag i Vasaparken då kulturaktiviteter erbjöds av lokala teatrar, musiker och författare. En liknande familjedag kommer att genomföras 6 juni 2009.

Under skollov och fritid har ett hundratal ungdomar deltagit i bl.a. skrivarkurser, teatersport och historieberättande.

Förskolorna på Norrmalm besöker regelbundet stadsbiblioteket och en utbildning för förskollärare har också genomförts i samarbete med stadsbiblioteket. De äldre barnen i förskolan (4-5 år) får göra teaterbesök ca 1-2 gånger per år.

Under hösten har stadsdelsförvaltningen genomfört en lyckad satsning för ungdomar som gör egen musik i samarbete med Teater Accent. Ungdomar som spelar i band har kunnat framträda på Arena Accent i deras bandtävling. Det var totalt ca 20 band som uppträdde vid fem olika tillfällen och varje kväll har det varit 100-150 besökare. Satsningen fortsätter med nya speltillfällen under våren 2009.

Boende på vård- och omsorgsboendena har under året erbjudits underhållning i form av olika artistuppträdanden, teater och dans. Äldre som bor i ordinärt boende har möjlighet att ta del av de olika uppträdanden som anordnas på Vasaträffen.

För personer med funktionsnedsättning som bor i gruppboendestäder görs en kartläggning av fritidsintressen och utifrån denna planeras sedan deltagande i kultur- och fritidsverksamhet av olika slag. Den dagliga verksamheten vid Katarinahuset har en kväll i veckan erbjudit gemenskap och social samvaro i form av ett kvällskafé.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.5 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad

● Uppfylls helt

Stadsdelsnämnden bidrar i hög grad till uppfyllelse av kommunfullmäktige mål för verksamhetsområdet. Nämndens mål vad gäller skötsel och utveckling av stadsdelens parker uppnås liksom målet att stärka det brottsförebyggande arbetet. Exempelvis har en trygghetsvandring genomförts under våren och under hösten har en trygghetsundersökning bland ungdomar genomförts. Städningen i parkerna har förbättrats.

En utbildning för chefer och personal bidrar till att nämnden når målet att i högre grad uppmärksamma våld i nära relationer och kunna ge adekvat stöd. Samarbetet mellan socialtjänst, fritid, förskola och grundskola har utvecklats på en rad olika områden inom ramen för en särskild överenskommelse. Fältverksamheten, skolorna och polisen har ett nära samarbete för att förebygga konflikter i ungdomsgång och användandet av alkohol och droger.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Genomföra trygghetsvandringar	2008-01-01	2008-12-31	
☒ Förbättra städningen i parker	2008-01-01	2008-12-31	
Bidra till ökad samverkan mellan socialtjänst, skola och föräldrar samt med polis och föreningar	2007-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:

Parker och grönområden ska vara välskötta och attraktiva för invånare och besökare.

☒ Uppfylls helt

Resultatet av den genomförda upphandlingen av parkdriftentreprenad blev ett lägre pris trots att högre kvalitetskrav ställdes. Renhållningen i parkerna har förbättrats genom bland annat utökad helgstädning, fler och större sopkärl samt extra städinsatser i samband med skolavslutningar och nationaldagsfirande. Skötselplaner utvecklas successivt för stadsdelens parker. Fördelning av medel för parkinvesteringar framgår under avsnitt "Investeringar".

NÄMNDMÅL:

Våld i nära relationer ska uppmärksammas i högre utsträckning och adekvat stöd ska ges.

☒ Uppfylls helt

Våld i nära relationer har uppmärksammas i hög utsträckning och varje utsatt person, känd av stadsdelsförvaltningen, har erbjudits en stödinsats. Det brottsförebyggande arbetet och samarbetet mellan socialtjänst, fritid, förskola, grundskola, polis och föräldrar är väl förankrat. En föreläsningsserie för chefer och all personal har genomförts tillsammans med Kungsholmens och Östermalms stadsdelsförvaltningar.

Resursgruppen för kvinnofrid på Norrmalm, som består av representanter från enheterna inom individ- och familjeomsorg, äldreomsorg, förskola och skola har haft tre möten under året. Ytterligare två möten har hållits tillsammans med Kungsholmens och Östermalms stadsdelsförvaltningar.

NÄMNDMÅL:

Samarbetet mellan socialtjänst, fritid, förskola, grundskola, polis och föräldrar ska stärkas.

☒ Uppfylls helt

Förvaltningen arbetar enligt den överenskommelse som finns mellan socialtjänst, fritid, grundskola och förskola med ett antal åtaganden kring

samverkan. Inom ramen för denna överenskommelse finns arbetsgrupper som utvecklar samverkan för t.ex. rutiner för anmälan till socialtjänsten, KOMET-utbildning för föräldrar och övergången mellan förskola och skola. Ett fortsatt utvecklingsområde är att förankra innehållet i överenskommelsen hos alla medarbetare i de olika verksamheterna.

Cheferna inom förskola, skola, socialtjänst och fritid har träffats två heldagar under året för att följa upp och revidera innehållet i överenskommelsen.

NÄMNDMÅL:

Det brottsförebyggande arbetet ska stärkas inom stadsdelsnämnden.

● Uppfylls helt

Fältverksamheten på Norrmalm har under året samarbetat med kollegor i andra stadsdelar och med polisen under 1 maj (Reclaim) och 6 december (Salemarschen). De har också haft ett nära samarbete med socialtjänst, polis och skolor kring flera konflikter och misstänkta brott i olika ungdomsgäng. Efter många möten och samtal med bl.a. ungdomarna och deras föräldrar har dessa situationer löst sig på ett bra och konstruktivt sätt.

Till Norrmalms brottsförebyggande råd är en arbetsgrupp för ungdomsfrågor knuten. Den har under året tagit fram och genomfört en trygghetsenkät för ungdomar 12-17 år. Resultaten i enkäten visar att ungdomarna i stort känner sig trygga i stadsdelen men att de upplever en otrygghet i parker där belysningen är dålig.

En trygghetsvandring genomfördes under våren i området runt Centralstationen, Hötorget och Blekholmsterassen.

KF:s INRIKTNINGSMÅL 2:

2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

Stadsdelsnämnden uppfyller KF:s inriktningsmål i hög grad genom det arbete och de resultat som nås gällande en stor valfrihet för medborgarna och en mångfald av verksamheter, en utveckling av dialogen och kommunikationen med medborgarna, en förskoleverksamhet med hög kvalitet och ett rikt utbud av fritidsaktiviteter för ungdomar.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald

● Uppfylls helt

Nämndens aktivitetsplan för 2008 har fullföljts. I och med genomförda upphandlingar har stadsdelen tillförts tre nya utförare inom äldreomsorgen. Två av de nya utförarna utgörs av medarbetare i förvaltningen som bildat företag (avknoppning) och deltagit i upphandlingar som de sedan vunnit.

Förvaltningen har informerat medarbetarna om möjligheterna för avknoppning samt förmedlat kontakter till förnyelseavdelningens avknoppningskansli.

Stadsdelsförvaltningen har utvecklat samarbetet med bl.a. det lokala föreningslivet, teatrar, stadsbiblioteket och andra aktörer för att höja kvaliteten i de olika verksamheterna och öka valfriheten.

Med stöd av stimulansmedel från Socialstyrelsen har förvaltningen i samverkan med frivilligorganisationer erbjudit verksamhet och aktiviteter riktade till personer över 65 år.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Medborgarnas upplevelse av valmöjlighet i de verksamheter där valfrihetssystem finns	65 %	65 %	tas fram 2008	Årsredovisning 2008
Antal fristående aktörer inom hemtjänst som bedriver verksamhet i valfrihetssystemet	70	60 st	öka	Årsredovisning 2008
Antal genomförda avknoppningar	2 st	1 st	öka	Årsredovisning 2008

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Stockholmarnas upplevelse av kvalitet inom barnomsorgen	91	90	öka	Årsredovisning 2008
 Antal brukare som aktivt valt utförare (äldreomsorg)	1 500	1 500 st	öka	Årsredovisning 2008
 Antal alternativ inom hemtjänst	35 st	35 st	öka	Årsredovisning 2008
 Antal alternativ att välja bland inom förskolan	79 st	77 st	öka	Årsredovisning 2008
 Antal brukare som aktivt valt utförare (loF)	6 st	6 st	öka	Årsredovisning 2008

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnderna ska arbeta aktivt med sin aktivitetsplan och uppmuntra personalen att knoppa av	2008-01-01	2010-12-31	
<input checked="" data-bbox="347 1317 371 1346" type="checkbox"/> Ta initiativ till ökat samarbete med frivilligsektorn	2008-01-01	2008-12-31	

NÄMNDMÅL:

Antalet utförare ska öka så att den enskilde kan erbjudas anpassade behandlingsalternativ, boendeformer och sysselsättning.

 Uppfylls helt

I och med att valfrihet införts i vård- och omsorgsboende har den enskilde möjlighet att själv välja boende alternativt hemtjänst bland stadens egenregi verksamheter, entreprenader och företag som har ramavtal.

En centralupphandling av drift av vård- och omsorgsboenden har resulterat i att verksamheterna vid Vasens och Sabbatsbergsbyns vård- och omsorgsboenden har övergått till entreprenadform.

NÄMNDMÅL:

All verksamhet ska organiseras och utföras med medborgaren i centrum så att valfriheten och mångfalden ökar.

● Uppfylls helt

Stadsdelsförvaltningen har under året utökat valfriheten genom konkurrensutsättning av en rad olika verksamheter.

I alla verksamheter utvecklas olika former av brukarinflytande och dialogen med medborgarna är en viktig del i förbättringsarbetet på förvaltningen och enheterna.

NÄMNDMÅL:

Informationen om vilka valmöjligheter som finns ska vara tydlig och lättillgänglig.

● Uppfylls helt

Under året har Stockholms stad lanserat en ny webbplats med bland annat digitala e-tjänster och jämförservice som ett led för ökad valfrihet. Redaktionsgruppen på Norrmalm har deltagit i ett omfattande migreringsarbete för Norrmalms information på webbplatsen. Ett utvecklingsarbete har påbörjats med samtliga enheters information i jämförservice samt fristående sidor på webbplatsen.

Förvaltningen har under året reviderat informationen om aktuella utförare av hemtjänst. Förvaltningen har också deltagit i arbetet med att utveckla stadens webbplats med information om verksamheterna inom vård- och omsorg.

Under 2008 har information av olika slag lagts ut på intranätet för att utveckla det som ett modernt informationsverktyg för medarbetare inom förvaltningen.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:**2.2 Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö**

● Uppfylls helt

Norrmalms förskolor håller hög kvalitet och uppfyller i hög grad målen i läroplanen och de kommunala styrdokument. Till grund för denna bedömning ligger bl.a. enheternas egna kvalitetsredovisningar, förvaltningens dialog med enheterna och resultat från brukarundersökningen för 2008.

Enheternas självvärdering

Alla arbetslag på förskolorna har våren 2008 använt ett gemensamt verktyg för att utvärdera sitt arbete. Självutvärderingarna visar på hög måluppfyllelse inom följande områden:

- Pedagogisk dokumentation, pedagogisk miljö och barns lärande
- Barns inflytande i projekt och möjligheter till egna val

- Värdegrund, likabehandling, jämställdhet och bemötande av barnen
- Barn i behov av särskilt stöd
- Miljöarbete och kretslopp

De goda resultaten går att koppla till de stora utvecklings- och fortbildningsinsatser som gjorts de senaste åren utifrån ett utforskande och reflekterande arbetssätt med fokus på barns lärande.

Den höga andelen förskollärare, möjlighet till reflektion i pedagogiska nätverk och utvecklingen med pedagogiska ledare på flera enheter har också bidragit till detta.

Enheternas självutvärderingar visar att följande läroplansområden behöver utvecklas:

- Flerspråkiga barn och språkutveckling
- Barns möjligheter att få inflytande på den pedagogiska dokumentationen och verksamheten
- Utemiljön på förskolegårdarna

Brukarundersökning 2008

I den stadsövergripande brukarundersökningen som genomfördes i början av 2008 når Norrmalms förskolor tredje bästa resultat i staden, vilket är något sämre än 2005 då förskolorna i stadsdelen fick näst högsta betyg.

Resultaten från årets brukarundersökning bland föräldrar visar att Norrmalms förskolor får höga värden inom följande områden:

- Barnens trivsel i förskolan
- Möjligheterna för barnen att leka, lära och utvecklas
- Bemötande, trygghet och relationer
- Föräldrakontakten med personalen och utvecklingssamtalen
- Personalens kunnsighet och kompetens

Resultaten från årets brukarundersökning bland föräldrar visar att Norrmalms förskolor behöver utvecklas inom följande områden:

- Föräldrasamverkan och inflytande
- Utomhusmiljön
- Personalomsättning och frånvaro

Barnomsorgsgarantin

Barnomsorgsgarantin har kunnat uppfyllas under året genom ett intensivt arbete med att bygga ut förskoleverksamheten och ett effektivt lokalutnyttjande. Under året har ca 1540 barn varit inskrivna i de kommunala förskolorna vilket är drygt 40 barn fler än 2007.

Förvaltningen når inte fullt ut stadens mål om 14 barn i småbarnsgrupperna och 18 barn i storbarnsgrupperna.

Trenden är dock att barngruppernas storlek minskat under året då andelen småbarnsgrupper med fler än 14 barn sjunkit från 39 % till 25 %. Det har i genomsnitt varit 14,2 barn i småbarnsgrupperna under året.

Andelen storbarnsgrupper med fler än 18 barn har minskat från 31 % till 21 % under året. Det genomsnittliga barnantalet i storbarnsgrupperna är 16,7 barn, vilket är lägre än stadens mål om 18 barn i grupperna.

Förskolorna kommer under 2009 att utveckla arbetssätten och organisationen av barngrupperna för att uppnå fullmäktiges mål om 14 respektive 18 barn i grupperna.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal barn som inte barnomsorgsgarantin uppfyllts för under året	0 st	0 st	0 st	Årsredovisning 2008
Andel behöriga förskolelärare	58 %	58 %	öka	Årsredovisning 2008
Andel barngrupper (1-3 år) med fler än 14 barn	25,93 %	5 %	minska	Årsredovisning 2008
Andel barngrupper (4-5 år) med fler än 18 barn	21,74 %	5 %	minska	Årsredovisning 2008

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Stadsdelsnämnderna ska samverka med det lokala föreningslivet och andra aktörer för att erbjuda en mångfald av verksamheter för barn och unga	2008-01-01	2010-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska planera för att staden upprätthåller barnomsorgsgarantin	2008-01-01	2010-12-31	
Staden ska erbjuda förskolans personal kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare	2007-01-01	2010-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska bredda utnyttjandet av lokalerna för att härigenom garantera parklekarnas fortlevnad	2008-01-01	2010-12-31	

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
------------------	------------	-----------	-----------

NÄMNDMÅL:

Förskolorna ska öka andelen förskollärare.

● Uppfylls helt

Ett utvecklingsarbete har genomförts för att höja andelen förskollärare, vilket gett synliga resultat. Andelen förskollärare är 58 % vilket är en ökning med 2 procentenheter jämfört 2007 och 3 procentenheter högre än 2006. Andelen förskollärare skiljer sig åt mellan enheterna där Mitt i City förskolor ligger högst med 68 % förskollärare och Sabbatsbergs förskolor lägst med 51 % förskollärare.

Normalm är den stadsdel som har högst andel förskollärare i staden och högt över genomsnittet som är 38 %. De viktigaste orsakerna till den höga andelen förskollärare är det systematiska utvecklingsarbete som bedrivs, det pedagogiska ledarskapet och det utbud av kompetensutveckling som erbjuds.

NÄMNDMÅL:

Förskolorna ska öka tillgången till goda pedagogiska miljöer som inspirerar till lek och lärande.

● Uppfylls helt

En lokalinventering har genomförts för att bedöma den pedagogiska miljön. Inventeringen visade att de flesta förskolorna har väl utvecklade pedagogiska miljöer inomhus men att det finns ett behov av att anpassa lokalerna till ett modernt arbetssätt och även ett visst behov av underhåll. Utemiljön på förskolegårdarna behöver också utvecklas för att ge barnen större valmöjligheter. En stor satsning har därför påbörjats för att inventera och utveckla utomhusmiljön på stadsdelens förskolor.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Förvaltningen kommer att intensifiera samarbetet med exploaterings- och stadsbyggnadskontoret för att få fram nya ☒ förskolelokaler i Sabbatsbergsområdet. Förvaltningen undersöker möjligheten att påbörja ytterligare en uteverksamhet under året.	2008-01-01	2008-12-31	

NÄMNDMÅL:

Samarbetet med det lokala föreningslivet och andra aktörer ska öka för att bredda utbudet av fritidsaktiviteter.

● Uppfylls helt

Barn- och ungdomsverksamheterna har under året samarbetat med bl.a. stadsbiblioteket, teatrar, Studieförbundet och Birkagårdens ungdomscafé för att erbjuda ungdomar meningsfulla fritidsaktiviteter. Uppskattningsvis är det ca 1000 ungdomar som deltagit i dessa aktiviteter.

Utbudet har breddats med bl.a. musiktävlingar på Teater Accent, teatersport på fritidsgården och digitala skattjakter.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.3 Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka - trygghet, värdighet och valfrihet ska präglade hela omsorgen

● Uppfylls helt

Stadsdelsnämnden har i hög grad bidragit till KF:s inriktningsmål genom att öka valfriheten, stärka brukarnas inflytande, förbättra omsorgsverksamheterna och förstärka de förebyggande och tidiga insatserna inom socialtjänsten.

Undersköterskor och vårdbiträden inom äldreomsorgen har under året utbildats inom områdena måltidens betydelse och demensvård.

I den öppna dagverksamhetens regi har det under året genomförts ett flertal utflykter och andra evenemang som riktades till målgruppen äldre personer med eget boende.

Samtliga personer över 75 år har via brev bjudits in till muntlig information om stadsdelsförvaltningens verksamhet alternativt ett hembesök där en handläggare kommer hem och beskriver den verksamhet som finns.

Stadsdelens öppna dagverksamhet har under året genomfört ett flertal utflykter och andra evenemang som riktat sig till målgruppen äldre personer med eget boende.

Användningen av evidensbaserade utrednings-, bedömnings- och uppföljningsinstrument inom socialtjänsten har ökat.

Nämndmålet att minska konsumtionen av alkohol och andra droger bland ungdomar uppfylls delvis då resultat från den s.k. Stockholmsenkäten visar att alkoholkonsumtionen bland ungdomar har ökat i stadsdelen. En minskning av andel ungdomar som någon gång använt narkotika på gymnasiet har skett medan siffrorna för ungdomar i skolor 9 ligger kvar på samma nivå som 2006.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	--------	-------------	--------

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Tak-över-huvudet-garantin (individ- och familjeomsorg)	100 %	100	100 %	Årsredovisning 2008
 Antal hemlösa	3 081 st	3 231 st	minska	Årsredovisning 2008
 Andel hemtjänst i egen regi som bedrivs enligt gällande avtal	100 %	100 %	100 %	Årsredovisning 2008
 Andel vård- och omsorgsboende i egen regi som bedrivs i enlighet med gällande avtal	100 %	100 %	100 %	Årsredovisning 2008
 Andel omsorgspersonal med grundutbildning (äldreomsorg)	81 %	87 %	87 %	Årsredovisning 2008
 Antal nytilkomna omsorgslägenheter för vuxna inom staden (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	6	6	200 st	Årsredovisning 2008
 Antal ej verkställda beslut enligt LSS eller SoL (stöd- och service till personer med funktionsnedsättning)	0 st	0 st	0 st	Årsredovisning 2008
 Andel upphandlad verksamhet som bedrivs i enlighet med gällande avtal (stöd- och service till personer med funktionsnedsättning)	100	100 %	100 %	Årsredovisning 2008
 Andel av utredningar inom loF, barn och unga där metoden BBIC används	11,36 %	50 %	50 %	Årsredovisning 2008

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	--------	-------------	--------

Kommentar: Utbildningen genomfördes under våren men mallarna i paraplysystemet var inte klara för användande förrän under hösten.

Andel av utredningar inom loF, socialpsykiatri ♦ där metoden DUR används	70,95 %	75 %	50 %	Årsredovisning 2008
---	---------	------	------	---------------------

Kommentar: Antalet utredningar i DUR inom den socialpsykiatriska verksamheten når inte fullt upp till det uppsatta målet, men överstiger ändå klart KF's målsättning.

Andel individuella handlingsplaner inom loF, socialpsykiatri	100 %	100 %	100 %	Årsredovisning 2008
--	-------	-------	-------	---------------------

Andel barn och unga i öppenvård (loF)	74,17 %	70 %	öka	Årsredovisning 2008
---------------------------------------	---------	------	-----	---------------------

Andel vuxna i öppenvård (individ- och familjeomsorg)	35,76 %	28 %	öka	Årsredovisning 2008
--	---------	------	-----	---------------------

Totalkonsumtion av alkohol avseende ungdomar i år 9 och år 2 gymnasiet	4,66 lit	3,8 lit	-10 %	Årsredovisning 2008
--	----------	---------	-------	---------------------

Antal ej verkställda beslut enligt LSS eller SoL (äldreomsorg)	100 %	0 %	minska	Årsredovisning 2008
--	-------	-----	--------	---------------------

Antal genomförda förebyggande hembesök	300 st	300 st	öka	Årsredovisning 2008
--	--------	--------	-----	---------------------

Antal genomförda grundutbildningar	5 st	20 st	öka	Årsredovisning 2008
------------------------------------	------	-------	-----	---------------------

Kommentar: Målet har inte uppfyllts. Utbildningsnivån inom äldreomsorgen är hög. Vid flera enheter har man genomfört kunskapsvalidering som resulterat i att de anställdas kompetens formaliserats. Inom demensområdet har det genomförts en stor utbildningssatsning samtidigt som tre stora verksamheter varit föremål för upphandling och avknoppning.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Anhörigas upplevelse av hur anhörigstödet fungerar	73	80 %	öka	Årsredovisning 2008
Kommentar: Målet bedöms som delvis uppfyllt. För att mäta måloppfyllelsen har ett av staden centralt utarbetat mätinstrument använts. Resultatet visar att 73 % av de som svarat upplever att de får det stöd och den hjälp de behöver.				
Upplevelsen av maten och måltidssituationen	73	80 %	öka	Årsredovisning 2008
Antal öppna dagverksamheter för äldre	3 st	3 st	öka	Årsredovisning 2008
Antal verksamheter som drivs i samarbete med frivilligorganisationer	4	4 st	öka	Årsredovisning 2008
Antal ej verkställda domar (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0 st	0 st	0 st	Årsredovisning 2008
Andel av utredningar där strukturerade metoder för utredning av missbruk används	77,38 %	75 %	50 %	Årsredovisning 2008
Antal stadsdelsnämnder som erbjuder dagkollo för äldre	1 st	1 st	100 %	Årsredovisning 2008
Antal ej verkställda domar (äldreomsorg)	0 st	0 st	0 st	Årsredovisning 2008
Antal ej verkställda domar (individ- och familjeomsorg)	0 st	0 st	0 st	Årsredovisning 2008
Antal ej verkställda beslut enligt SoL och LSS (individ- och familjeomsorg)	0 st	0 st	0 st	Årsredovisning 2008

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andelen nöjda omsorgstagare (äldreomsorg)	89	79 %	79 %	Årsredovisning 2008
Andel familjehem med grundutbildning	58,82 %	100 %	100 %	Årsredovisning 2008
Andel som någon gång använt narkotika bland ungdomar i år 9 och år 2 i gymnasiet	15 %	14 %	-10%	Årsredovisning 2008

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
I samarbete med brand- och räddningsnämnden kontinuerligt genomföra informationsinsatser och förebyggande åtgärder för att förbättra brandskyddet för identifierade riskgrupper	2008-01-01	2010-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska samverka i planering och utbyggnad av olika boendeformer för personer med psykiska funktionsnedsättningar	2008-01-01	2010-12-31	
Genomföra insatser för att förbättra matkvaliteten och måltidsupplevelsen	2008-01-01	2010-12-31	
Erbjuda alla över 75 år, som inte är beviljade annan insats, ett förebyggande hembesök i samarbete med landstinget	2008-01-01	2010-12-31	
Andelen timanställda i personalgrupperna ska minska	2008-01-01	2010-12-31	
Öppna dagverksamheter och träffpunkter ska erbjudas äldre	2008-01-01	2010-12-31	
Alla boende på vård- och omsorgsboende har rätt till utevistelse	2008-01-01	2010-12-31	

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Tillhandahålla vaktmästartjänster för äldre, "fixare", för alla som fyllt 75 år	2008-01-01	2010-12-31	
Dagkollo ska erbjudas äldre	2008-01-01	2010-12-31	
Nya riktlinjer för biståndsbedömning införs (Äldreomsorg)	2008-01-01	2008-12-31	
Hemtjänstpersonal ska erbjudas handledning	2008-01-01	2010-12-31	
Vård- och omsorgspersonal erbjuds grundutbildning	2008-01-01	2010-12-31	
Utveckla det förebyggande arbetet bland barn och ungdomar	2007-01-01	2010-12-31	
Redovisa resultat av insatser för personer med missbruk och psykisk ohälsa	2008-01-01	2008-12-31	
Utveckla samarbetsformer med landstinget för personer med psykisk ohälsa och/eller missbruk	2007-01-01	2008-12-31	
Införa fler evidensbaserade metoder	2007-01-01	2008-12-31	
Hyressättningen av bostäder för boende enligt LSS ska revideras så att tillgången till gemensamhetsutrymme beaktas Kommentar: Förvaltningen inväntar utslag från hyresnämnden gällande prövning av hyressättningen i Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd.	2008-01-01	2008-12-31	
Utbyggnad och utveckling av variation i utbudet av boenden enligt LSS ska fortgå och intensifieras	2008-01-01	2010-12-31	
Informera om möjligheter att välja utförare och boende	2008-01-01	2010-12-31	
Genomföra kompetensutvecklingsinsatser, särskilt inom demensområdet	2008-01-01	2010-12-31	
Utveckla valfriheten inom äldreomsorgen	2008-01-01	2010-12-31	

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Utveckling och behovsanpassning av vård- och omsorgsboenden ska fortgå	2007-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:

Användningen av evidensbaserade utrednings-, bedömnings- och uppföljningsinstrument ska öka inom socialtjänsten.

● Uppfylls helt

Evidensbaserade utrednings-, bedömnings- och uppföljningsinstrument som ASI, Audit, Dudit samt ADAD är väl implementerade i verksamheterna. Socialsekreterarna på familjenheten har under våren utbildats i metoden BBIC. Andelen utredningar där strukturerade metoder används för utredning av missbruk (ASI) liksom vid utredningar inom socialpsykiatri (DUR) överstiger kommunfullmäktiges årsmål om 50 % för dessa indikatorer.

SAVRY har använts av familjeenheten i de ärenden som berör ungdomar som begått vålds- eller annan kriminell handling.

NÄMNDMÅL:

Förebyggande och tidiga insatser inom socialtjänsten ska öka.

● Uppfylls helt

Under året har ca 100 föräldrar deltagit i tio olika grupper med föräldrautbildningen KOMET.

En mottagningsenhet har bildats inom familjeenheten för att arbeta mer förebyggande med barn, ungdomar och deras familjer. Mottagningsgruppen har en hög tillgänglighet och beredskap för att ge föräldrar stöd och vägledning. De har ett nära samarbete med förskola, skola, fritidsverksamhet och polis för att tidigt upptäcka de barn som behöver stöd och skydd.

NÄMNDMÅL:

Konsumtionen av alkohol och andra droger bland ungdomar ska minska.

◆ Uppfylls delvis

Resultatet från Stockholmsenkäten visar att den genomsnittliga totalkonsumtionen har ökat från 425 cl till 466 cl för ungdomar år 9 i grundskolan och år 2 på gymnasiet. Det är framförallt pojkarnas konsumtion av alkohol i år 9 (från 266 cl till 366 cl) och flickornas i år 2 på gymnasiet (från 480 cl till 589 cl) som ökat. Förvaltningen kommer att öka resurserna för fältverksamheten för att satsa på det förebyggande arbetet bland ungdomar på fritiden och i skolorna.

Målsättningen för 2008 var att andelen ungdomar i år 9 och år 2 på gymnasiet som provat narkotika skulle minska från 15,5 % till 14 %.

Resultatet i Stockholmsenkäten blev en minskning med 0,5 % till 15 %. Andelen ungdomar i gymnasiet som använt narkotika har minskat från 21 % till 20 % medan siffrorna för skolår 9 ligger kvar på samma nivå, 10 %, som år 2006.

NÄMNDMÅL:

Verksamheterna ska hålla sådan kvalitet att den enskilde upplever trygghet och inflytande över de tjänster och den myndighetsutövning som utförs.

● Uppfylls helt

I verksamheterna utvecklas arbetet för att nå målsättningen att den enskilde ska uppleva trygghet och inflytande över de tjänster stadsdelen utför.

Införandet av valfrihetssystemet och upphandling inom äldreomsorgen har inneburit förändringar för äldreomsorgens beställarfunktion. Som en del i valfrihetssystemet infördes, från och med den 1 juli 2008, en fast ersättning i tre nivåer för vård- och omsorgsboenden. Ersättningen har sin grund i den enskilde individens vård- och omsorgsbehov. Korttidsvård, profilboenden och servicehus har undantagits från systemet. Biståndshandläggarna som utför vårdbehovsmätningar och har under året utbildats i skattning av vårdbehov.

Den 1 juli 2008 infördes nya riktlinjer för stadens biståndshandläggning. Riktlinjerna innebär att den enskildes självbestämmande och delaktighet ska vara vägledande. Äldreomsorgens beställarenhet har deltagit i utbildning gällande de nya riktlinjerna.

De utrednings-, bedömnings- och uppföljningsmetoder som används utgår ifrån brukarens egen upplevelse av sin situation. Instrumenten ger även en garanti för ett likartat förfaringssätt oavsett vem som använder metoden.

För att möta de specifika krav och behov som finns vid omvårdnad av personer med demenssjukdom har ca 150 vårdbiträden och undersköterskor deltagit i en utbildning på högskolenivå i demensvård. För att följa att verksamheterna håller utlovad kvalitet har förvaltningen under året genomfört tillsyn av verksamheterna.

NÄMNDMÅL:

Vård- och omsorgsboenden ska erbjuda trivsamt måltidsmiljö och god mat.

● Uppfylls helt

Mat och måltider är av stor betydelse för de äldres välbefinnande och hälsa. Under året har vårdbiträden och undersköterskor utbildats i måltidens betydelse både vad gäller mat och upplevelse av måltiden.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare

● Uppfylls helt

Stadsdelsnämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål. Medarbetarna vid Norrmalms stadsdelsförvaltning gav ett gott betyg avseende arbetsförhållandena, enligt den medarbetarenkät som genomfördes under våren. Nöjd-Medarbetar-Index (NMI) uppgick till 62, att jämföra med genomsnittet 59 för staden. Medarbetarna redovisade att de i hög grad tar egna initiativ och medverkar för att utveckla sin arbetsplats samt att de upplevde sig ha ett viktigt och meningsfullt arbete. Sjukfrånvaron har under året sjunkit markant som ett resultat av att hälsofrågan har varit högt prioriterad. Inom nämndens verksamheter bedrivs ett arbete för ett öppet arbetsklimat, en hög frisknärvaro och ett brett utbud av friskvårdsmöjligheter.

Under året har ett flertal medarbetare blivit omplacerade eller övertaliga, framförallt inom vård- och omsorgsverksamheter. Förvaltningen har arbetat intensivt med att tillse att relevant information och stöd har erbjudits medarbetarna samt att finna lösningar inom och utanför förvaltningen.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
♦ Sjukfrånvaro	8,7 %	8 %	8 %	Årsredovisning 2008
□ Medarbetarindex	62		tas fram 2008	Årsredovisning 2008
□ Frisknärvaro	29 %		tas fram 2008	Årsredovisning 2008
Kommentar: Definitionen på frisknärvaraindikatorn är andelen anställda som inte har varit sjuka en enda gång under den aktuella perioden.				
□ Andel chefer med chefskörkort	7,41 %		tas fram 2008	Årsredovisning 2008
Kommentar: Majoriteten av förvaltningens chefer med budget- och personalansvar har lång cheferfarenhet från staden och har genomgått chefsutvecklingsinsatser riktade till mer erfarna chefer.				
□ Personalomsättning (extern)	7,7 %		tas fram 2008	Årsredovisning 2008
Kommentar: Kommunfullmäktige har inte satt något årsmål för indikatorn. Genomsnittet för staden totalt är 3,3 %. För stadsdelarna varierar värdet mellan 3,5-9,1 %.				

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Personalomsättning □ (internt)	3 %		tas fram 2008	Årsredovisning 2008

Kommentar: Kommunfullmäktige har inte satt något årsmål för indikatorn. Genomsnittet för staden totalt är 1,8 %. För stadsdelarna varierar värdet mellan 0,6-5,0 %.

NÄMNDMÅL:

Sjukfrånvaron ska minska.

◆ Uppfylls delvis

Förvaltningen har under året sänkt sjukfrånvaron med 0,7 % jämfört med totalredovisningen för 2007. En jämförelse mellan 2007 och 2008 där skolverksamheten borträknas helt motsvarar en sänkning med 1,8 %. Trots detta når inte förvaltningen helt målet om en sjukfrånvaro på 8 % för året.

Hälso- och rehabiliteringsarbete har varit den mest prioriterade medarbetarfrågan i förvaltningen under 2008. Flera utbildningssatsningar riktade till förvaltningens chefer har genomförts. Förvaltningen har också utvecklat nya arbetssätt där ledningen och stödfunktionerna gemensamt stödjer cheferna i rehabiliteringsfrågor samt följer upp och kvalitetssäkrar att sjukskrivna medarbetare hanteras i enlighet med stadens gemensamma rehabiliteringsprocess.

Några enheter anslöt sig under hösten till tjänsten för frisk- och sjukanmälan (Medhelp) för att minska korttidssjukfrånvaron.

Bedömningen är att en stor del av sjukfrånvarominskningen under 2008 har skett inom långtidssjukfrånvaron. Dock har ett flertal långtidssjuka medarbetare inom vård- och omsorg valt att stanna kvar i förvaltningen vid verksamhetsövergångar vilket har lett till en ackumulerad sjukfrånvaro för vissa verksamheter. Särskilda resurser har satts in för denna grupp genom en projektanställning, för vilken förvaltningen har sökt och erhållit medel från Stadsledningskontoret. Vid årets slut konstateras att flera långtidssjuka har erhållit varaktiga lösningar genom projektet.

Förvaltningen har även arbetat systematiskt med att informera och ge råd till medarbetare vid arbetsplatser som stått inför övergång av verksamhet. Ett nära samarbete med avstämningar mellan förvaltningen och de tilltänkta entreprenörerna har prioriterats.

Sjukfrånvaron inom förskoleverksamheten sjunker stadigt, framförallt långtidssjukfrånvaron. Ett flertal utbildningsinsatser och andra former av stöd till cheferna är en del av förklaringen.

För att nå målet om en sjukfrånvaro om 5 % år 2010 kommer förvaltningen att fortsätta satsningar på att hitta lösningar för långtidssjuka medarbetare, men även att ta fram verktyg för att minska den korta sjukfrånvaron, framförallt inom förskoleverksamheten. En minskning med 1,9 % per år behövs för att nå målet och eftersom 2008 års minskning motsvarar 1,8 % bedöms denna målsättning vara rimlig.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Rådgivning och information till medarbetare, samarbete med de tilltänkta entreprenörerna samt rehabiliteringsinsatser.	2008-01-01	2010-12-31	
 Projektstart för arbete med sjukfrånvaro inom vård och omsorg	2008-07-01	2009-06-30	

KF:s INRIKTNINGSMÅL 3:

3. Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Nämndens bidrag till uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål är otillräckligt. Bokslutet visar ett underskott på 9,7 mnkr efter resultatöverföringar. Under året har förvaltningen arbetat med lokaleffektiviseringar och genomfört en minskning av administrationen. Resultatet av det arbete som genomförts för att effektivisera lokalerna kommer i huvudsak att synas under 2010 då lokalytan minskar med ca 6 000 kvm.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.1 Budgeten ska vara i balans

■ Uppfylls inte

Nämnden bidrar inte till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål om en budget i balans. Bokslutet visar på ett underskott om 10,3 mnkr före resultatdispositioner och 9,7 mnkr efter resultatdispositioner. I samband med tertialrapport 1 beslutade nämnden om åtgärder för att undvika underskott, se redovisning under nämndmålet. Åtgärderna har inte varit tillräckliga och underskotten inom funktionsnedsättning och äldreomsorg har ökat under året. En ny organisation för att renodla beställarfunktionen för vuxna brukare inom individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri och funktionsnedsättning har förberetts och genomförs från och med 1 januari 2009. Konkreta handlingsplaner har tagits fram för att sänka kostnaderna.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Nämndens □ budgetföljsamhet efter tekniska justeringar		100 %	100 % (inga avvikande årsmål på nämndnivå)	Årsredovisning 2008
Nämndens ♦ budgetföljsamhet före tekniska justeringar (%)	101,2 %	100 %	100 % (inga avvikande årsmål på nämndnivå)	Årsredovisning 2008
Nämndens andel □ indikatorer med hög måloppfyllelse	67,8 %		tas fram 2008	Årsredovisning 2008

NÄMNDMÅL:**Verksamheten ska rymmas inom tilldelad budget.**

■ Uppfylls inte

Nämndmålet uppfylls inte. Underskott har prognostiserats i samtliga månads- och tertialuppföljningar. I maj beslutade nämnden om åtgärder i form av anställningsstopp, övertidsstopp, inköpsstopp, lokaleffektiviseringar, besparingar riktade till enheter och tidigareläggningar av upphandlingar för att undvika det prognostiserade underskottet.

Anställningsstopp, beräknad besparing 1,5-3,0 mnkr.

Anställningsstoppet har inte inneburit en neddragning av verksamheten i sig men det har medfört att den övertalighet som uppstått vid verksamhetsövergångar under året har kunnat minimeras. Den avknoppning av hemtjänst som skedde i april genomfördes efter ramavtalsupphandlingen och var inte känd vid planeringen inför 2008. Trots detta har övertalighetskostnaderna kunnat hållas inom planerad nivå. Anställningsstoppet har således inte gett den ytterligare besparing om mellan 1,5 och 3 mnkr som beräknades.

Övertidsstopp, beräknad besparing 1,0 mnkr kr.

Övertidsstoppet beräknas ha sänkt kostnaderna med 0,8 mnkr.

Inköpsstopp, beräknad besparing 1,5 mnkr.

Hur mycket inköpsstoppet har minskat kostnaderna är svårt att beräkna då uteblivna inköpsbeslut inte dokumenteras. Uppskattningsvis har inköpsstoppet sänkt kostnaderna med mer än 1,5 mnkr. Framför allt inom förskolorna har åtgärder i lokaler och inköp av inventarier skjutits på framtiden. Förskolans resultatfonder har bl.a. som följd av inköpsstoppet ökat med 2,4 mnkr.

Lokaleffektivisering, beräknad besparing 0,5 mnkr.

Genom lokaleffektivisering har drygt 40 fler barn kunnat beredas plats i förskolan under 2008 vilket har inneburit att en besparing på ca 1,0 mnkr genomförts. En konsekvens av effektiviseringarna är att barnomsorgsgarantin har kunnat hållas hela 2008. Under 2009 kommer ytterligare 100 barn att beredas plats inom befintliga lokaler. Sammantaget har de lokaleffektiviseringar som genomförts 2008 och genomförs 2009 inneburit att nyanskaffning av lokaler utöver redan planerad nyetablering inte behöver genomföras förrän 2010.

Riktade besparingar 3,1 mnkr.

- Vuxenenheten, besparing 0,5 mnkr. Besparingen är genomförd.
- Socialpsykiatri, besparing 1,0 mnkr. Besparingen är inte genomförd.
- Familjeenheten, besparing 0,4 mnkr. Besparingen är genomförd.
- Fritidsenheten, besparing 0,2 mnkr. Besparingen är genomförd.
- Ljuspunkten, besparing 0,5 mnkr. Besparingen på 0,4 mnkr är genomförd.

- Kostenheten, besparing 0,5 mnkr. Besparingen är inte genomförd. Under första kvartalet 2009 kommer förvaltningen att föreslå att kostenhetens verksamhet i Vasens kök avvecklas och att köket i Väderkvarnen upphandlas tillsammans med vård- och omsorgsverksamheten.
- Besparing på träfflokalen Balder. Besparingen är inte genomförd. I början på 2009 sker förhandlingar med de fackliga organisationerna.

Tidigareläggning av upphandlingar.

Tidigareläggning av upphandling av parklekarna och öppna förskolan har genomförts. Upphandlingen avslutas i januari 2009. Upphandlingen av Norrmalms gruppbofäst, daglig verksamhet samt neuropsykiatriska stödteamet planeras till hösten 2009 i avvaktan på stadsgemensamma kvalitetskriterier kopplade till den beslutade LSS-pengen.

Andra genomförda åtgärder

Under hösten beslutades om en ny organisation för vuxna brukare inom individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri och funktionsnedsättning. Handlingsplaner för att effektivisera arbetet inom den nya avdelningen har upprättats och genomförandet pågår fram till och med sommaren 2009. I början av 2009 görs genomlysning av verksamheterna för barn- och unga inom individ- och familjeomsorg och funktionsnedsättning. Genomlysningen ska utmynna i liknande handlingsplaner och konkreta åtgärder som finns för vuxenavdelningen beställare. Förvaltningen har anlitat externa konsulter som hjälp i arbetet.

Ett kontinuerligt och långsiktigt arbete med planering för framtida behov samt lokaleffektiviseringar har pågått under året. Hyresavtal för lokaler omfattande 6 052 kvm till en årshyreskostnad om 6,4 mnkr har sagts upp under 2008. Effekterna för merparten av uppsägningarna kommer att få genomslag först under 2010.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Anställnings-, övertids- och inköpsstopp. Lokaleffektiviseringar och riktade besparingar ☒ inom verksamheterna. Tidigareläggning av vissa upphandlingar. Se avsnittet Prognos på årsutfall, driftverksamhet.	2008-05-22	2008-12-31	

Analys av resultaträkning - Uppföljning av driftbudget

Stadsdelsnämnden redovisar ett underskott för driftsbudgeten om 10,3 mnkr före resultatöverföringar och 9,7 mnkr efter resultatöverföringar. Av underskottet avser 0,2 mnkr en redovisningsteknisk reglering av hyresintäkter. I resultatet ingår överskott för projektmedel och stimulansbidrag med 0,6 mnkr. För dessa kommer budgetjustering att begäras på nytt under 2009. För investeringsbudgeten redovisas ett överskott om 0,2 mnkr.

Mnkr	Netto budget	Utfall 2008	Avvikelse 2008	Netto-förändr. resultat-fond	Avvikelse 2008 efter resultat-överföring	Bokslut 2007 efter resultatöverföringar*
Nämnd- och förvaltningsadministration	28,9	26,6	2,3		2,3	-0,5
Individ- och familjeomsorg	48,1	44,9	3,2		3,2	-3,7
Socialpsykiatri	30,9	30,6	0,3		0,3	0,7
Flyktingmottagande	0,3	0,2	0,1		0,1	0,5
Stadsmiljöverksamhet	13,8	13,7	0,1		0,1	0,9
Avskrivningar	2,3	2,3	0,0		0,0	0,0
Internräntor	2,4	2,3	0,1		0,1	0,4
Förskola	175,2	169,5	5,6	2,4	3,2	7,6
Äldreomsorg	395,7	405,0	-9,3	-2,7	-6,6	-10,3
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	103,1	114,9	-11,8	-0,8	-11,1	-8,5
Fritid och kultur	10,4	8,0	2,4	0,4	2,0	3,7
Arbetsmarknadsåtgärder	1,4	1,4	0,0		0,0	-0,8
Ekonomiskt bistånd	21,8	24,9	-3,1		-3,1	-1,0
Övrigt	0,0	0,1	-0,1		-0,1	
Totalt	834,2	844,5	-10,3	-0,6	-9,7	-10,9
Investeringar	4,4	4,2	0,2		0,2	0,5
Totalt inkl. investeringar	838,6	848,7	-10,1	-0,5	-9,5	-10,4

* Korrigerad för interna köp 2007

Nämnd- och förvaltningsadministration

För nämnd- och förvaltningsadministration redovisas ett överskott på 2,3 mnkr. Av överskottet avser ca 1,7 mnkr besparingar inom övergripande förvaltningsgemensamma kostnader. Resterande belopp på ca 0,6 mnkr avser lägre personalkostnader än budgeterat främst på grund av senarelagd rekrytering.

Kostnads- och intäktsutveckling

Mnkr	Bokslut 2007	Bokslut 2008	Förändring 07-08
Kostnader	35,3	27,9	-7,4
Intäkter	1,0	1,3	0,3
Netto	34,3	26,6	-7,7

Jämfört med 2007 är nettokostnaderna för nämnd- och förvaltningsadministration 7,7 mnkr lägre. Av denna kostnadsminskning avser 3,9 mnkr lägre personalkostnader, 3,5 mnkr avser lägre övriga kostnader, främst tele- och datakostnader samt köp av verksamhet, och 0,3 mnkr avser ökade intäkter. Lokalkostnaderna är oförändrade jämfört med 2007. Den främsta orsaken till kostnadsminskningen är den omorganisation och neddragning av administrationen som påbörjades under 2007 och fortsätter under 2009.

Individ- och familjeomsorg

För individ- och familjeomsorg redovisas ett överskott på 3,2 mnkr. Av överskottet avser 2,9 verksamhet för vuxna och 0,3 mnkr barn och unga.

För barn- och ungdomsverksamheten kan årets överskott om 0,3 mnkr jämföras med underskottet i bokslutet för 2007 på 4,4 mnkr. Av överskottet avser 0,2 mnkr verksamhetsövergripande kostnader. Årets prognoser har visat på underskott främst på grund av höga kostnader för öppenvård. Ett besparingsbeting på 0,4 mnkr beslutades i maj. I november prognostiserades ett underskott om 0,3 mnkr att jämföra med bokslutets positiva avvikelse om 0,3 mnkr. Denna avvikelse mot prognosen hänförs främst till minskade kostnader för ungdomsmottagningen. Under året har flertalet insatser gjorts för att komma tillrätta med underskottet. En arbetsledartjänst avvecklades i maj och ytterligare en tjänst vakanshölls under hösten. Därutöver har alla insatser noggrant prövats för att försöka hitta alternativa lösningar vilket medfört minskat antal insatser och därmed minskade kostnader.

För vuxna kan överskottet om 2,9 mnkr jämföras med överskottet i bokslutet för 2007 om 0,4 mnkr. Av överskottet avser 0,6 mnkr verksamhetsövergripande kostnader. Årets överskott beror på att antalet insatser under 2008 minskat för placeringar vid behandlingshem och institution samt individuellt behovsprövat öppenvård. I tertiärrapport 1 prognostiserades ett överskott om 0,4 mnkr och ett besparingsbeting på 0,5 mnkr ålades verksamheten. I tertiärrapport 2 prognostiserades ett överskott om 1,0 mnkr.

Kostnads- och intäktsutveckling

Mnkr	Bokslut 2007	Bokslut 2008	Förändring 07-08
Kostnader	51,4	46,4	-5
Intäkter	1,2	2,5	1,3
Netto	50,2	43,9	-6,3

Jämfört med 2007 har personalkostnaderna minskat med 3,5 mnkr (16,5 %). Kostnadsminskningen beror på avveckling av tjänster inom både vuxenenheten och familjeenheten. Köp av verksamhet har minskat med totalt 1,3 mnkr (5 %) och hyreskostnaderna har minskat med 0,3 mnkr (11,7 %).

Intäkterna har ökat med 1,3 mnkr (108 %) vilket i huvudsak beror på ökade intäkter från Migrationsverket och landstinget.

Socialpsykiatri

För den socialpsykiatriska enheten redovisas ett överskott på 0,3 mnkr. Av överskottet avser 0,2 mnkr ej förbrukade projektmedel. Ombudgetering av projektet begärs till 2009.

I maj beslutades om ett sparbeting för socialpsykiatri på 1,0 mnkr, verksamheten har inte minskat kostnaderna tillräckligt och sparbetinget är inte uppnått.

I tertialrapport 1 prognostiserades ett överskott om 0,4 mnkr. I tertialrapport 2 prognostiserades ett överskott om 1,0 mnkr. Skillnaden mellan prognoser och bokslut beror på att verksamheten inte har kunnat genomföra planerade besparingar.

Kostnads- och intäktsutveckling

Mnkr	Bokslut 2007	Bokslut 2008	Förändring 07-08
Kostnader	36,0*	37,3	1,3
Intäkter	5,9	6,7	0,8
Netto	30,1	30,6	0,5

* Korrigerad för interna köp 2007

Under 2008 har kostnaderna för köpt verksamhet, övrigt och IT ökat med 1,6 mnkr, dessutom har hyreskostnaderna har ökat med 0,2 mnkr. Jämfört med 2007 har personalkostnaderna minskat med 0,5 mnkr.

Intäkterna 2008 har ökat med 0,8 mnkr jämfört med 2007, vilket beror på ökad försäljning av verksamhet.

Stadsmiljö

Stadsmiljöverksamheten redovisar ett överkott om 0,1 mnkr, vilket avser ett överskott inom öl- och tobakstillsyn som redovisas under stadsmiljö. I förhållande till lämnade prognoser för året är resultatet för stadsmiljö väl överensstämmande.

Kostnads- och intäktsutveckling

Mnkr	Bokslut 2007	Bokslut 2008	Förändring 07-08
Kostnader	47,5	43,6	-3,9
Intäkter	35,8	29,8	-6,0
Netto	11,7	14,1	2,4

Kostnads- och intäktsavvikelser mellan åren beror i huvudsak på att Norrmalm under 2007 ansvarade för drift av vinterväg- och barmarksrenhållning under två månader. Ansvaret flyttades sedan över till trafikkontoret. Samarbetet med en gemensam parkmiljögrupp för Norrmalm, Kungsholmen och Östermalm startade i maj 2007 och ingår därför med 9 månader i redovisningen för 2007. Under 2008 har samarbetet pågått hela året.

Förskola

Förskoleverksamheten visar ett sammanlagt överskott om 5,6 mnkr före resultatdispositioner och 3,2 efter resultatöverföring. Av överskottet redovisar resultatenheterna 2,4 mnkr. Av resterande överskott avser 1,4 mnkr lägre hyreskostnader än budgeterat. Vidare beror 1,8 mnkr på fler inskrivna barn än beräknat samt att åtgärder för verksamhetsanpassning i lokaler och lokalunderhåll på grund av inköpsstopp skjutits på framtiden.

Barnantalet har under året ökat med i snitt 43 barn.

År	Inskrivna barn	Ökning	Ökning jämfört med 2003
2003	1172		
2004	1264	92	92
2005	1325	61	153
2006	1392	67	220
2007	1494	102	322
2008	1537	43	365

På grund av osäkerhet om höstens inskrivning var de ekonomiska prognoserna något försiktigare under första halvåret och visade på väsentligt mindre överskott än vad bokslutet slutligen visade. I genomsnitt har prognoserna under året visat på ett överskott om 3,8 mnkr att jämföra med det slutliga resultatet om 5,6 mnkr. Till följd av inköpsstoppet uteblev en hel del planerade inventarieinköp och fortbildningsinsatser för flertalet förskoleenheter.

Kostnads- och intäktsutveckling

Mnkr	Bokslut 2007	Bokslut 2008	Förändring 07-08
Kostnader	175,1*	187,3	12,2
Intäkter	19,0	17,8	-1,2
Netto	156,1	169,5	13,4

* Korrigerad för interna köp 2007

Nettokostnaderna har ökat med 13,4 mnkr i jämförelse med 2007. Personalkostnaderna har ökat med ca 13,2 mnkr (11 %). Ökningen kan hänföras till det ökade barnantalet samt årets löneökningar. Hyreskostnaderna för förskoleverksamheten har i förhållande till föregående år ökat med ca 5,1 miljoner kr.

Av ökningen avser ca 2,1 mnkr hyreshöjningar och resterande del avser nya och renoverade lokaler. Övriga kostnader har i förhållande till föregående år minskat med 6,1 mnkr. Detta kan till stora delar hänföras till kostnader för lokalupprustningsprojekt som varade under 2007 men som har avslutats under 2008. Intäkterna har totalt ökat med 1,2 mnkr, i huvudsak i form av barnomsorgsavgifter som har ökat med ca 0,8 mnkr (5,4 %) i förhållande till 2007.

Äldreomsorg

För äldreomsorgen redovisas ett underskott på 9,3 mnkr före resultatdispositioner, det är en förbättring med 0,4 mnkr jämfört med bokslutet för 2007. Efter resultatdispositioner redovisas ett underskott på 6,6 mnkr.

Utförarenheterna redovisar ett sammanlagt underskott på 2,7 mnkr, men det är endast 3 av 12 enheter som redovisar underskott. Det största underskottet återfinns inom kostenheten med 4,3 mnkr före resultatdispositioner och 3,6 mnkr efter resultatdispositioner. Korttidsboendet har i samband med omstrukturering under året inte kunnat upprätthålla beläggningen varför underskott redovisas med 1,4 mnkr. Beställarenheten redovisar ett sammanlagt underskott på 1,2 mnkr som hänför sig till tomställningskostnader av servicehuslägenheter. Resterande underskott avser otillräckligt avsatta medel för hyror samt övriga lokalkostnader och lokalunderhåll.

I budgeten för 2008 har stadsdelsnämnderna blivit kompenserade för ökade kostnader med 4-8 % under andra halvåret med anledning av införandet av äldreomsorgspeng. För Norrmalms del har reformen medfört ökade kostnader med 9,5 mnkr eller ca 10 %. Att Norrmalms kostnadsökning blivit högre än beräknat beror på en effektiv verksamhet med jämförelsevis låg ersättning till utförare i egen regi.

De prognoser som lämnats under 2008 visar i genomsnitt ett underskott på 5,3 mnkr. Äldreomsorgens resultat är 4,0 mnkr sämre än snittprognosen. Den främsta orsaken till detta är att beställare och utförarenheter inte fullt ut kunnat genomföra de planerade besparingar som ingått i tidigare prognoser.

Under 2008 har antalet vård dygn med heldygnsoomsorg ökat med ca 0,8 % i jämförelse med 2007. Ökningen har skett genom köp av fler korttidsplatser. Hemtjänst i ordinärt boende och servicehus har minskat med ca 12 000 timmar vilket motsvarar ca 2,1 % av den totala volymen. I bilaga 5 och 6 redovisas antalet personer med heldygnsoomsorg och antalet utförda hemtjänsttimmar per månad i jämförelse med 2007.

Under 2008 har äldreomsorgen genomgått omfattande omstruktureringar. En hemtjänstenhet har knoppats av och två vård- och omsorgsboenden har upphandlats.

Inför avvecklingen av Vädurens servicehus har i december 37 servicehuslägenheter varit tomställda i Vädurens servicehus och Väderkvarnens servicehus. Ytterligare 9 lägenheter har tomställts på Väderkvarnens servicehus på grund av ombyggnation till gruppboende. Kostnaderna för tomställningen av Väderkvarnens servicehus beräknas till ca 2,7 mnkr. Övertalighetskostnader i samband med verksamhetsövergångar uppgår till ca 2,4 mnkr. De under året avknoppade och upphandlade verksamheterna lämnar ett underskott om totalt 0,3 mnkr före resultatdispositioner och överskott om 3,0 mnkr efter resultatdispositioner.

Kostnads- och intäktsutveckling

Mnkr	Bokslut 2007	Bokslut 2008	Förändring 07-08
Kostnader	469,5*	496,5	27,0
Intäkter	77,7	91,6	13,9
Netto	391,8	405,0	13,2

* Korrigerad för interna köp 2007

De totala intäkterna har ökat med 13,9 mnkr (17,9 %) medan kostnaderna ökat med 27,0 mnkr (5,8 %). Intäktsökningen beror förutom avgiftsökningar främst på ökad andrahandsuthyrning av lägenheter, ökad försäljning av verksamhet samt försäljning av kostentreprenader från förvaltningens två restauranger. De totala personalkostnaderna har minskat med 33,6 mnkr (13 %) till följd av verksamhetsövergångar. Lokalkostnaderna har ökat med 4,6 mnkr (10,7 %) varav hyreshöjningarna motsvarar 2,75 %.

I övrigt beror de ökade lokalkostnaderna på ombyggnationer av korttidsboende, gruppboende och kök. Kostnaderna för köp av verksamhet har ökat med 51,8 mnkr till följd av verksamhetsövergångar. Övriga kostnader har ökat med 4,3 mnkr (1,4 %) vilket beror på att en kostentreprenad har upphört och att förvaltningen numera köper livsmedel och lagar mat i egen regi. Till detta kommer att livsmedelspriserna har ökat med ca 11 % under året.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

För funktionsnedsättning redovisas ett totalt underskott på 11,8 mnkr. För vuxna redovisas ett underskott på 13,2 mnkr och för barn och unga redovisas ett överskott på 1,4 mnkr. Av underskottet för vuxna avser 0,2 mnkr en redovisningsteknisk reglering av hyresintäkter. Hyresintäkter ska redovisas det år som de avser. Två månaders debiterade förskottshyror har periodiserats till 2009 vilket är en månad mer än i tidigare bokslut. Detta betyder att endast 11 månaders hyresintäkter bokförts på 2008. I resultatet för vuxna ingår också ett överskott på 0,4 mnkr som avser stimulansbidrag för utbyggnad av gruppboendestäder. Budgetjustering kommer att begäras för resterande 0,4 mnkr under 2009.

Överskottet för stöd och service till barn och unga om 1,4 mnkr kan jämföras med 2007 års underskott om 1,0 mnkr. I förhållande till årets prognoser visar bokslutet en väsentlig förbättring. Överskotten återfinns främst inom verksamheterna bostad med särskild service samt korttidshem. Ett idogt arbete med att gå igenom alla beslut för att försöka hitta andra lösningar har givit resultat. I varje ärende har bedömningar gjorts utifrån föräldraansvar och vad som är bäst för varje barn, vilket har inneburit ett minskat antal insatser.

Av underskottet för stöd och service till vuxna avser 13,8 mnkr beställaren, 0,3 mnkr avser utförarna och överskott om 0,9 redovisas för verksamhetsövergripande kostnader. Beställarens underskott beror bl.a. på nya och redan pågående externa köp av gruppboende enligt LSS och andra boenden enligt SoL. Staden har inte tillräckligt med LSS gruppboendestäder vilket innebär att beställarenheten har köpt platser av privata aktörer vilka är ca 300-400 tkr dyrare per person och år än de platser som drivs i egen regi. Del av underskottet kan också hänföras till att det inom Norrmalm finns jämförelsevis många yngre personer, under 65 år, med heldygnsomsorg som ska finansieras inom det generella anslaget för SoL. Antalet personer med neuropsykiatriska funktionshinder med insatser enligt SoL och/eller LSS har ökat.

Underskottet för stöd och service till vuxna om 13,8 mnkr kan jämföras med 2007 års underskott om 5,6 mnkr. Det prognostiserade underskottet för stöd och service till vuxna har successivt ökat under året, från ca 7 mnkr vid årets början.

Kostnads- och intäktsutveckling

Mnkr	Bokslut 2007	Bokslut 2008	Förändring 07-08
Kostnader	125,4	139,0	13,6
Intäkter	17,6	24,1	6,5
Netto	107,8	114,9	7,1

*Korrigerad för interna köp 2007

Lönekostnaderna har ökat med 7,5 mnkr (16,6 %) mellan 2007 och 2008. Detta beror i huvudsak på att en ny gruppboende öppnades i mars 2008. Kostnader för entreprenader har i förhållande till 2007 ökat med 4,1 mnkr (7,6 %), vilket beror på ökat antal brukare i verksamheten. Ökade lokalkostnader om 1,8 mnkr (52 %) beror på de tillkommande hyrorna för den nystartade gruppboenden samt att hyreskostnader tillhörande 2007 har bokförts på 2008. Övriga kostnader har ökat med 0,2 mnkr. Intäkterna har i förhållande till året innan ökat med 6,5 mnkr (37 %) vilket till stor del beror på ökade hyresintäkter för en ny gruppboende samt fler LASS-ärenden och därmed ökade intäkter från försäkringskassan.

Kultur- och fritidsverksamhet

Kultur- och fritidsverksamheten redovisar ett överskott på 2,4 mnkr. Av överskottet hänförs 1,9 mnkr till fritidsenhetens verksamhet, resterande överskott avser övergripande kostnader. Inköpsstopp samt utebliven planerad personalutökning har hållit nere kostnaderna.

Kostnads- och intäktsutveckling

Mnkr	Bokslut 2007	Bokslut 2008	Förändring 07-08
Kostnader	7,4	9,7	2,3
Intäkter	1,0*	1,7	0,7
Netto	6,4	8,0	1,6

* Korrigerad för interna köp 2007

I förhållande till föregående år har kostnaderna ökat med 2,3 mnkr. Av ökningen avser ca 1,2 mnkr ökade löne- och hyreskostnader för den nya fritidsgården som öppnade 2008. Resterande kostnadsökning samt intäktsökningen beror på att sommarkolloverksamheten fr.o.m. 2008 redovisas som kultur- och fritidsverksamhet.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

För ekonomiskt bistånd redovisas ett underskott på 3,1 mnkr vilket är en försämring jämfört med 2007 då verksamheten redovisade ett underskott på 1,0 mnkr. Jämfört med 2007 har verksamhetens nettobudget minskat med 4,9 mnkr, vilket motsvarar ca 18 % medan de totala nettokostnaderna minskat med 2,8 mnkr eller ca 10 %. Antalet vuxna bidragstagare har under 2008 minskat med ca 13 %, vilket inte varit tillräckligt för att undvika budgetunderskott. Vid tertialrapport 1 och 2 prognostiserades ett underskott på 3,6 mnkr.

Den främsta orsaken till det förbättrade resultatet i bokslutet är att Norrmalms andel av handläggningskostnaderna på Östermalms SDN redovisade ett överskott om ca 0,4 mnkr jämfört med tidigare prognoser. I bilaga 6 redovisas utbetalning av försörjningsstöd per månad 2008 i jämförelse med 2007.

För arbetsmarknadsåtgärder redovisas en budget i balans för 2008, vilket även prognostiserats vid tertialrapport 1 och 2. Jämfört med 2007 är detta en förbättring med 0,8 mnkr då verksamheten redovisade ett underskott på 0,8 mnkr.

Kostnads- och intäktsutveckling

Mnkr	Bokslut 2007	Bokslut 2008	Förändring 07-08
Kostnader	36,2	28,2	-8,0
Intäkter	5,8	1,9	-3,9
Netto	30,5	26,3	-4,2

I jämförelse med 2007 har verksamhetens nettobudget minskat med 0,6 mnkr medan nettokostnaderna minskat med 1,4 mnkr. De totala kostnaderna har minskat med 4,6 mnkr medan intäkterna minskat med 3,2 mnkr. De främsta orsakerna till de kraftiga minskningarna av båda kostnader och intäkter är dels att de plusjobbarna som varit anställda avvecklats under 2008 samt att förvaltningens offentligt skyddade anställningar har överförts till Kungsholmens SDN som ansvarar för handläggningen av verksamheten.

Prognoser under året

Nettokostnader Mnkr	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut 2008
Drift	846,3	840,3	844,5
Investeringar	4,4	4,4	4,2
Totalt	850,7	844,7	848,7

Nettoavvikelse Mnkr	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut 2008
Drift	-12,8	-6,7	-10,3
Investeringar	0	0	0,2
Totalt	-12,8	-6,7	-10,1

Utfallet för drift och underhåll visar ett underskott på 10,3 mnkr jämfört med budget, vilket är en försämring jämfört med tertialrapport 2 med 3,6 mnkr eller ca 0,4 % av omslutningen. Jämfört med tertialrapport 1 innebär resultatet däremot en förbättring med 2,5 mnkr eller ca 0,3 % av omslutningen. Försämringen mellan prognosen vid tertialrapport 2 och bokslutet avser i första hand verksamhetsområdet äldreomsorg. I prognosen för äldreomsorgen vid tertialrapport 2 ingick besparingsåtgärder på totalt ca 3,2 mnkr som inte kunnat genomföras som planerat, varav 2,2 mnkr avsåg beräknade minskade behov och 1,0 mnkr avsåg riktade besparingar inom utförarenheterna. I jämförelse med novemberprognosen har underskottet ökat med 0,7 mnkr.

Investeringarna visar ett överskott med 0,2 mnkr jämfört med de prognoser som redovisats under 2008. Orsaken till denna avvikelse är förseningar inom projekten i Vasaparken och på Hälsingehöjden.

Kostnads och intäktsutveckling

Mnkr	Bokslut 2007	Bokslut 2008	Ökning / minskning 07-08
Kostnader			
Personalkostnader	505,9	478,5	-27,4
Hyror, lokalkostnader	90,5	102,0	11,5
Ekonomiskt bistånd	24,1	18,2	-5,9
Entreprenader	291,8	343,7	51,9
Inhyrd personal	1,4	1,6	0,2
Övriga kostnader	79,8	84,7	4,9
Totalt	993,5	1028,7	35,2
Intäkter			
Taxor och avgifter	26,3	29,8	3,5
Hysesintäkter	28,1	31,1	3,0
Bygglov och markupplåtelser	1,5	0,0	-1,5
Bidrag och ersättningar	26,4	24,3	-2,1
Försäljningar	70,4	75,1	4,7
Övriga intäkter	13,2	19,7	6,5
Totalt	166,0	180,0	14,0
Netto	827,5	848,7	21,2

* Exklusive skola och skolbarnsomsorg år 2007.

För att göra jämförelsen likvärdig mellan åren har kostnader och intäkter för skola, särskola och skolbarnsomsorg exkluderats för år 2007. Totalt har nettokostnaderna ökat med 21,2 mnkr jämfört med 2007.

De totala kostnaderna har ökat med 35,2 mnkr (3,5 %) jämfört med 2007. Personalkostnaderna har minskat med 27,4 mnkr främst till följd av verksamhetsövergångar inom äldreomsorgen. Löneökningarna för 2008 blev för kommunal 5,1 % och för övriga anställda 3,0 %. Lokalkostnaderna har ökat med 11,5 mnkr i första hand på grund av inhyrning av nya lokaler inom förskola och omsorg om funktionshindrade samt ombyggnationer inom äldreomsorgen som medfört ökade hyreskostnader.

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har minskat med 5,9 mnkr. Entreprenadkostnaderna har ökat med 51,9 mnkr, vilket i första hand förklaras av verksamhetsövergångar inom äldreomsorgen. De ökade kostnaderna för inhyrd personal 0,2 mnkr samt för övriga kostnader 4,9 mnkr förklaras främst av inhyrning av personal till kostenhetens samt inköp av livsmedel. Under 2007 avslutades en kostentreprenad inom äldreomsorgen och förvaltningen började istället köpa in livsmedel och laga mat i egen regi.

Jämfört med 2007 har de totala intäkterna ökat med 14,0 mnkr (8,4 %). Ökningen av taxor och avgifter beror på fler barn inom förskoleverksamheten samt den allmänna löne- och pensionsutvecklingen. De ökade hyresintäkterna avser ökad andrahandsuthyrning inom äldreomsorgen. Bidrag och ersättningar har minskat med 2,1 mnkr, vilket i första hand beror på att de statliga bidragen för arbetsmarknadsåtgärder minskat. Försäljning av verksamhet har ökat med 4,7 mnkr främst till följd av ökad försäljning av platser inom äldreomsorgen. Övriga intäkter har ökat med 6,5 mnkr. Den främsta orsaken till ökningen är försäljning av mat från kostenheten.

Resultatenheter

I tabellen nedan redovisas resultatenheternas resultat för året. För detaljerad redovisning se bilaga 1, blankett 1.6.

Mnkr	Resultat överföring från 2007	Resultat 2008	Resultat överföring till 2009
Förskolor	5,4	2,4	7,8
Äldreomsorg	5,2	-3,7	2,5
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	0,0	-0,8	-0,8
Fritidsverksamhet	0,3	1,9	0,7
Summa	10,9	-0,2	10,3

Två av sju förskoleenheter redovisar underskott för året och använder delar av sina resultatfonder för att täcka underskotten.

Inom äldreomsorgen redovisas överskott för samtliga resultatenheter förutom Vasens äldreboende och kostenheten. Kostenheten redovisar underskott om 4,3 mnkr varav 0,7 mnkr skall täckas i budgeten för 2009. Resultatenheten Johannes hemtjänst har avknoppats fr.o.m. 1 april och resultatenheten Vasens äldreboende upphandlas fr.o.m. 15 september. Enheternas resultatfonder om 3,3 mnkr tillfaller nämnden under 2008.

Inom funktionsnedsättning redovisar Norrmalms gruppboendestäder ett underskott om 0,8 mnkr. Fritidsenheten redovisar ett överskott om 1,9 mnkr men eftersom endast 5 % av årets överskott får överföras till 2009 ökar enhetens resultatfond med 0,4 mnkr.

Analys av balansräkning

Mnkr	Bokslut 2006	Bokslut 2007	Bokslut 2008
Anläggningstillgångar	46,7	48,7	50,6
Omsättningstillgångar			
Kundfordringar	12,7	16,0	15,8
Diverse kortfristiga fordringar	0,8	0,5	1,3
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	32,7	27,6	26,0
Likvida medel och placeringar	0,7	0,7	0,6
Summa omsättningstillgångar	46,9	44,7	43,7
Summa tillgångar	93,6	93,5	94,2
Skulder och eget kapital			
Eget kapital	13,4	-15,9	-31,0
Kortfristiga skulder till kunder	-0,4	-0,6	-0,4
Leverantörsskulder	-76,7	-54,0	-38,2
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-29,9	-22,9	-24,6
Summa skulder och eget kapital	-93,6	-93,5	-94,2

Balansomslutningen har minskat med 0,7 mnkr jämfört med 2007.

Anläggningstillgångarna har ökat med 1,9 mnkr till följd av att investeringarna i parker och grönområden överstigit avskrivningarna under 2008.

Kundfordringarna har minskat med 0,2 mnkr främst på grund av ökad användning av autogiro. Ökningen av diverse kortfristiga fordringar på 0,8 mnkr förklaras främst av ökade fordringar på Försäkringskassan avseende LASS.

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har minskat med 1,6 mnkr, vilket till största delen förklaras av förbättrade rutiner vid fakturering till andra stadsdelar som i större utsträckning sker innevarande månad. Efter att bokslutet har stängts har det visat sig att intäkter, bl.a. i form av såld verksamhet inom äldreomsorg, borde ha bokförts på 2008 utan att så har skett. Minskningen av likvida medel och placeringar med 0,1 mnkr förklaras av att förvaltningens kassa sänkts med 118 tkr motsvarande skolornas förskottskassor.

Leverantörsskulder har minskat med 15,8 mnkr jämfört med 2007. De främsta orsakerna till minskningen är att tre stora enheter under året övergått i privat regi, det inköpsstopp som infördes under 2008 samt förbättrade rutiner för fakturaflödet. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har ökat med 1,7 mnkr. Detta förklaras främst av ökad andrahandsuthyrning, ett högre belopp förutbetalda projektmedel samt minskade lönekostnader jämfört med 2007. Efter att bokslutet har stängts har det visat sig att kostnader som borde ha belastat 2008 inte har interimsbokförts. Detta gäller t.ex. elkostnader inom parkmiljö.

Förändringen av det egna kapitalet påverkas av övriga tillgångars och skulders förändring under året. Årets resultat har förbättrats med 0,6 mnkr då avsättningen till resultatfonden minskat jämfört med 2007.

Investeringar

Stadsdelsnämnden har i budget för 2008 tilldelats 4,4 mnkr för investeringar i parker och grönområden. Mindre omfördelningar har skett mellan projekten under året. En viss fördröjning i projekten medför att 0,2 mnkr av investeringsmedlen föreslås överföras till år 2009.

	Budget 2008	T2 2008	2008
Röda Bergen	1,8	1,8	1,8
Lilla Solvändan	0,5	0,8	0,8
Spökparken	0,9	0,7	0,6
Vasaparken	0,4	0,4	0,2
Hälsingehöjden	0,5	0,4	0,2
Småparker	0,3	0,3	0,6
Summa	4,4 mnkr	4,4 mnkr	4,2 mnkr

Försäljningar av anläggningstillgångar

Betydande projekt som inte är investeringar

Ombudgeteringar

Ombudgetering om 0,2 mnkr begärs för ej förbrukade medel för projektet angående ny vårdform inom socialpsykiatri. Se redovisning av projektet nedan. På grund av fördröjning i investeringsprojekt begärs ombudgetering med 0,2 mnkr för investeringar.

Medel för lokaländamål

Under året har totalt 3,7 mnkr erhållits i stimulansbidrag för utbyggnad av lokaler. För ny- och ombyggnad av äldreboenden på Väderkvarnen och Riddarsporren har 2,0 mnkr erhållits. För den nya gruppboenden på Lilla Bantorget 3 har 1,7 mnkr erhållits, varav 0,4 mnkr ej har förbrukats. Under 2009 kommer de resterande stimulansbidraget att begäras på nytt.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna

● Uppfylls helt

Stadsdelsnämnden bidrar i hög grad till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Nämndens mål att administrationen som högst ska utgöra 4,5 % av de totala kostnaderna uppnås.

Ett arbete har pågått under året för att skapa mer självständiga enheter med större handlingsutrymme bl.a. med anledning av införandet av pengssystem och för att stödja verksamheter som vill knoppa av.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Administrationens andel av de totala kostnaderna	3,96 %	4,5 %	minska	Årsredovisning 2008
Hyreskostnadernas andel av de totala kostnaderna för stadens verksamhet i egen regi	8,6 %	10 %	minska	Årsredovisning 2008
KF:s aktiviteter		Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska samverka för ett effektivt och flexibelt lokalutnyttjande för de pedagogiska verksamheterna		2008-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:

Administration och lokalutnyttjande ska effektiviseras.

- Uppfylls helt

I slutet av 2008 planerades en ny administrativ organisation. Från och med den 1 januari 2009 har planeringsavdelningen med ansvar för nämndstöd, lokalfrågor, budget- och skuldrådgivning, öl- och tobakstillsyn samt boutredning avvecklats och ansvarsområdena har fördelats till ekonomiavdelningen, vuxenavdelningen beställare, barn- och ungdomsavdelningen och stadsdelsdirektören. Med detta har en tjänst som avdelningschef avvecklats liksom receptionisttjänsten.

Förvaltningen genomförde under våren en lokalöversyn på alla förskolor bl.a. för att genomlys lokaleffektiviteten. Resultaten från översynen visade att lokalutnyttjandet ser väldigt olika ut på förskolorna och att det finns möjlighet att utöka antalet platser på flera förskolor med bibehållen kvalitet i verksamheten. Förvaltningens bedömning är att det går att utöka det befintliga barnantalet med ca 100 barn under 2009.

Förvaltningen har under året inlett arbete med lokaleffektiviseringar inom vård- och omsorgsområdet. Totalt har 5 432 kvm lokalyta till en årshyra om ca 5,8 mnkr sagts upp inför 2009. Merparten av kostnadsminskningen får effekt först 2010.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
En kartläggning kommer att göras av förskolelokalerna för att se att de används optimalt. Förvaltningen planerar också för fler ☒ utegrupper. Inom äldreomsorgen ska det vara attraktiva boendemiljöer och hög kvalitet i alla verksamheter, så att alla boenden uppfattas som likvärdiga alternativ.	2008-01-01	2008-12-31	

NÄMNDMÅL:

Kommunikation och information ska utvecklas genom användande av modern informationsteknik.

 Uppfylls helt

Förvaltningen har på olika sätt bidragit till en ökad användning av stadens och stadsdelsnämndens webbplats. Bland annat har förvaltningen deltagit i stadens satsning på att utveckla e-tjänsten för bokning av förskoleplats. Vidare har ett omfattande arbete genomförts för att migrera information i samband med utvecklingen av nya stockholm.se. I den interna kommunikationen och informationen eftersträvas en ökad användning av publicering på intranätet istället för utskick av e-post.

Samtliga enheter har ökat användning av intranät och webbplats. Lokala redaktörer har utbildats och modeller har utvecklats för webbenkäter, månadsbrev, dokumentation och dialog interaktivt med medarbetare och medborgare. Förvaltningens kommunikationspolicy har legat till grund för detta utvecklingsarbete.

Synpunkter och klagomål

Förvaltningen har ett utarbetat system för hantering av synpunkter och klagomål där alla inkommande synpunkter och klagomål (oavsett om de inkommit skriftligt eller muntligt) registreras i ett särskilt diarium där även återkopplingen noteras. Synpunkter och klagomål används som en viktig del i förvaltningens och enheternas förbättringsarbete. Synpunkterna återkopplas alltid till den eller de som berörs.

Under 2008 har 145 synpunkter och klagomål från allmänheten och brukare registrerats hos förvaltningen. Den verksamhet som mottagit flest synpunkter (drygt 60) är parkmiljögruppen där synpunkter och klagomål på drift och skötsel av parker utgör merparten (t.ex. gräsklippning). Några synpunkter rör förslag till ändrat innehåll i parker eller händelser och frågor som stadsdelsförvaltningen har begränsad möjlighet att påverka, t.ex. lösspringande hundar i parker.

Den andra större gruppen av synpunkter rör äldreomsorgen och utförande av exempelvis hemtjänstinsatser eller handläggning av ärenden.

Övrigt

Feriearbeten för ungdomar

Sommaren 2008 erhöll 31 skolungdomar födda 1991-92 och ungdomar med särskilda skäl födda 1989-90 feriearbete. Det var 16 pojkar och 15 flickor av totalt 95 sökande. Ungdomarna har arbetat inom förskola, äldreboende, Kulturhuset, Stadsbiblioteket, Norrmalms uppsökare samt närpolisen. Den totala kostnaden uppgick till 246 tkr. Feriearbeten för ungdomar hemmahörande på Norrmalm, Kungsholmen och Östermalm administrerades av Kungsholmens stadsdelsförvaltning.

Sommarkoloni

215 barn och ungdomar fick kolloplats under sommaren, vilket är en ökning med 46 barn- och ungdomar jämfört med år 2007. Av dessa var 84 pojkar och 131 flickor. Av de barn och ungdomar som ursprungligen sökte tackade 43 nej till plats. Handläggare från barn- och ungdomsavdelningen inspekterade två kollogårdar under sommaren.

Antal barn och ungdomar som varit på sommarkollo:

År	2005	2006	2007	2008
	353	202	169	215

Hemlöshet

Stadsdelsförvaltningen har under 2008 fortsatt att förbättra insatserna för de mest utsatta, dvs. hemlösa med tungt missbruk och hemlösa med "samsjuklighet" (missbruk i kombination med psykisk störning). Huvudsyftet har varit att stärka vård- och boendekedjan och samverkan med landstingets beroendevård och psykiatri. Istället för enbart boende på härbärgen, har klienten erbjudits ett mer ordnat boende på t.ex. inackorderingshem i syfte att längre fram kunna erhålla boende i tränings- och/eller försökslägenhet. Det långsiktiga målet har varit ett eget lägenhetskontrakt. Ett team bildades med funktionerna uppsökare, case manager och boendelots med uppgift att besöka härbärgen och samordna insatserna från olika myndigheter. Återfallsförebyggande åtgärder och färdighetsträning i att sköta hem och ekonomi har också ingått.

För att kunna erbjuda tidiga hjälpinsatser och förebygga hemlöshet och andra sociala konsekvenser som långvarig psykisk funktionsnedsättning kan medföra har en socialsekreterare arbetat halvtid på träfflokalen Balder. Detta har medfört att tidiga behov kunnat uppmärksammas bland gästerna där. En del av Balders gäster undviker annars kontakt med myndigheter.

Ny vårdform inom psykiatri

Genom lagändring den 1 september 2008 öppnas möjligheter för en vårdform vars bakomliggande tanke är att de långa permissionerna enligt LRV (lagen om rättspsykiatrisk vård) och LPT (lagen om psykiatrisk tvångsvård) inte ska ges utan ersätts med öppen psykiatrisk tvångsvård. En förutsättning för att vården ska kunna bedrivas är samverkan mellan kommun och landsting vilket i vissa fall betyder en ökning av samarbete kring de aktuella klienterna. Kommunens insatser, exempelvis boende, boendestöd och sysselsättning, är frivilliga och måste ansökas av klienten.

Socialpsykiatriska enheten har drivit ett projekt med statlig finansiering i syfte att förbereda och utveckla sociala insatser och samverkan med landstinget inför och efter det att lagen trädde i kraft. Projektet har pågått fr.o.m. den 1 april 2008 och kommer att avslutas den 30 januari 2009.

En projektledare har arbetat heltid och knutit till sig representanter från intresseorganisationer, psykiatri, missbruksvård och socialpsykiatri i referens- och arbetsgrupper. Projektet har inventerat och kartlagt klientgruppens antal och behov. I januari 2009 har två utbildningsdagar hållits för alla samarbetspartner. Projektet har genom en fördjupning i frågor kring boende, boendestöd, sysselsättning och samverkan utvecklat och gett ökade kunskaper i framtida insatser. Projektet finns dokumenterat i en projektrapport. Av de beviljade projektmedlen om 0,7 mnkr återstår 0,2 mnkr, vilka ombudgaterats till 2009.

Upphandling och konkurrensutsättning

Arbetet enligt stadsdelsnämndens aktivitetsplan för upphandling och konkurrensutsättning har fortgått enligt planering.

Genomförd upphandling och konkurrensutsättning samt avknoppning enligt aktivitetsplanen:

- Johannes hemtjänst våren 2008
- Entreprenad för parkskötsel
- Konsumentvägledning
- Sabbatsbergsbyn och Vasens vård- och omsorgsboende
- Parklekar (påbörjades hösten -08)

Avvikelser från aktivitetsplan beslutad 2007-12-20

- Upphandling av korttidstillsyn för barn över 12 år (Tre Liljor) är framskjuten till 2010.
- Upphandlingen av parklek och öppen förskola i Vasaparken är tidigare lagd.

Avknoppning

För att underlätta och stimulera avknoppning har förvaltningen informerat både personal och ledning vid de olika enheterna.

Personal har uppmuntrats att delta i stadens utbud av avknopningskurser och seminarier, besöka avknoppare samt att ta hjälp av stadens konsulter.

Avknopningskansliet har bjudits in till chefsmöten och arbetsplatsträffar för dialog och informationsutbyte.

I stödet till enheterna inom ekonomi, personal och IT är inriktningen självständiga enheter som därmed har goda förutsättningar för att knoppa av.

Ett fyrtiotal medarbetare följde med en hemtjänstenhet som avknoppades från förvaltningen under våren. Efter tjänstledigheternas slut återvände några till förvaltningen och det totala antalet medarbetare som bytte arbetsgivare uppgick slutligen till 36.

Diskriminering

Förvaltningen har under året, vid ett tillfälle, blivit anmäld för könsdiskriminering i samband med anställningsförfarande, enligt Jämställdhetslagen (1991:433). Efter överläggningar med Lärarförbundet har förvaltningen utgett ett skadestånd om 10 000 kr.

Ett ärende som uppkom 2007 har avslutats under året och gällde en tvisteförhandling från Kommunal där man åberopade brott mot lagen om åtgärder mot diskriminering i arbetslivet på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning (1991:130) samt brott mot lag om förbud mot diskriminering av deltidsarbetande arbetstagare och arbetstagare med tidsbegränsad anställning (2002:293). Förvaltningen har betalat ut ett belopp om 12 500 kr för att lösa tvisten.

Jämställdhets- och mångfaldsplan

För att uppfylla målen som handlar om lämpliga arbetsförhållandena för alla arbetstagare oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning samt möjlighet att förena yrkesliv och föräldraskap har förvaltningens enheter arbetat särskilt med att anpassa arbetstider och/eller ledigheter för småbarnsföräldrar samt medarbetare med önskemål om bönestunder och ledighet under andra högtider än de svenska.

Målen som handlar om en nollvision om alla slags trakasserier anses uppfyllda. Ingen anmälan om trakasserier har kommit in under 2008 och resultaten av årets medarbetarenkät visar att man i mycket hög grad anser sig vara rättvist behandlad på sin arbetsplats. Flera av enheterna arbetar med den gemensamma värdegrunden som ett verktyg för att förebygga trakasserier.

Målet om att främja en jämn könsfördelning anses inte uppnått. Förvaltningen har inte lyckats jämna ut fördelningen av kvinnor och män sedan 2007, andelen kvinnor är nära 84 %. Detta trots att samtliga enheter strävar efter att rekrytera det underrepresenterade könet vid lika kvalifikationer.

Årets lönekartläggning visade att inga osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män fanns, varför detta mål anses uppfyllt.

Medarbetarnas kunskaper om jämställdhet- och mångfaldsfrågor bedöms kunna förbättras, framförallt inom vård- och omsorgsverksamheterna. Inom barn- och ungdomsverksamheterna pågår sedan tidigare insatser för att utveckla jämställdhetsarbetet.

Kommunfullmäktiges uppdrag

IT-program för Stockholms stad

IT-programmet är, tillsammans med e-strategin, styrande dokument på IT-området. Stadsdelsnämnden arbetar enligt det förhållningssätt och den inriktning för användning och utveckling av IT och kommunikationsteknik som anges i IT-programmet. Anpassning till den egna verksamheten och deltagande i gemensamt utvecklingsarbete i staden genomförs i enlighet med de riktlinjer och anvisningar som ges från staden centralt.

Stadsdelsförvaltningen har utsett en kontaktperson för IT - utvecklingsmodellen inför nya projekt om kommande utvecklingsfrågor inom IT.

Stockholms stads e-strategi

E-strategin tar ett samlat grepp på ett antal centrala IT-frågor som rör hela stadens verksamhet. Stadsdelsnämnden är involverad i och påverkas av ett flertal frågor och processer som omfattas av e-strategin. Det rör t.ex. införande av ett kontaktcenter i staden, utveckling av e-tjänster samt uppbyggnaden av nya stockholm.se, utveckling av IT-stöd vid upphandling och inköp, införande av gemensamt e-arkiv m.m.

Antidiskrimineringsklausul i stadens upphandlingar

Stadsdelsnämnden tillämpar antidiskrimineringsklausulen i egna upphandlingar av tjänster och bygg- och anläggningsentreprenader.

Vårnadsbidrag

Stockholms stad införde 1 juli 2008 möjligheten för föräldrar att söka vårnadsbidrag. Vårnadsbidraget kan sökas på heltid då förälder är hemma med sitt barn eller på deltid då barnet får gå upp till 25 timmar per vecka i förskoleverksamhet.

54 familjer på Norrmalm har sökt bidraget, 50 ansökningar har beviljats och 4 har avslagits. 31 familjer har sökt vårnadsbidraget på heltid och 19 på deltid.

Bilagor

1. Blanketter till SLK
2. Nämndens arbete under året
3. Uppföljning av internkontrollplan
4. Statistik vård- och omsorgsboende
5. Statistik hemtjänst
6. Utbetalt försörjningsstöd
7. Synpunkter och klagomål
8. Nyckeltal till SLK